

אגף לכלכלה וביטוח בריאות
משרד הבריאות
מדינת ישראל

השוואות בינלאומיות של מערכות בריאות: ארצות ה-OECD וישראל 2009

ערכו:

ניר קידר וטוביה חורב

ירושלים, סיוון תשע"א

יוני, 2011

אגף לכלכלה וביטוח בריאות
משרד הבריאות
מדינת ישראל

**השוואות בינלאומיות של
מערכות בריאות :
ארצות ה-OECD וישראל
2009**

ערכו :

ניר קידר

טוביה חורב

יוני 2011

ירושלים, סיוון תשע"א

תוכן העניינים

<u>נושא</u>	<u>עמוד</u>
<u>מבוא</u>	3
תרשים מס' 1 – ההוצאה הלאומית לבריאות כאחוז מהתמ"ג במדינות נבחרות 1975-2009	5
תרשים מס' 2 – שיעור המיטות לאשפוז כללי במדינות נבחרות 1990-2009	6
תרשים מס' 3 – שיעורי רופאים ואחיות מועסקים במדינות ה-OECD – 2009	7
תרשים מס' 4 – הקשר בין התוצר לנפש במונחי שווי כח הקנייה (PPP) להוצאה הלאומית לבריאות לנפש (PPP) במדינות ה-OECD – 2009	8
תרשים מס' 5 – הקשר בין התוצר לנפש במונחי שווי כח הקנייה (PPP) לתוחלת החיים בלידה לגברים במדינות ה-OECD – 2009	8
תרשים מס' 6 – הקשר בין התוצר לנפש במונחי שווי כח הקנייה (PPP) לשיעורי תמותת התינוקות במדינות ה-OECD – 2009	9
<u>חלק ראשון – אוכלוסייה ותנועה טבעית</u>	
תרשים מס' 7 – אחוז בני 0-14 מסה"כ האוכלוסייה	10
תרשים מס' 8 – אחוז בני 65 ומעלה מסה"כ האוכלוסייה	11
תרשים מס' 9 – יחס תלות	12
תרשים מס' 10 – תוחלת חיים בלידה – נשים	13
תרשים מס' 11 – תוחלת חיים בלידה – גברים	14
תרשים מס' 12 – תוחלת חיים בגיל 65 – נשים	15
תרשים מס' 13 – תוחלת חיים בגיל 65 – גברים	16
תרשים מס' 14 – פריון – מספר ילדים לנשים בגיל 15-44	17
תרשים מס' 15 – תמותת תינוקות – שיעור לאלף לידות חי	18
תרשים מס' 16 – אחוז הילודים שמשקלם נמוך מ-2,500 גרם	19
<u>חלק שני – תשתיות מערכת הבריאות</u>	
תרשים מס' 17 – סה"כ מיטות – שיעור לאלף נפש	20
תרשים מס' 18 – מיטות כלליות – שיעור לאלף נפש	21
תרשים מס' 19 – מיטות לבריאות הנפש – שיעור לאלף נפש	22
תרשים מס' 20 – רופאים מועסקים – שיעור לאלף נפש	23
תרשים מס' 21 – אחיות מועסקות – שיעור לאלף נפש	24

- 25 תרשים מס' 22 – רופאי שיניים – שיעור לאלף נפש
- 26 תרשים מס' 23 – מכשירי MRI – שיעור למיליון תושבים

חלק שלישי – שימוש בשירותי בריאות ומצב בריאות

- 27 תרשים מס' 24 – שהייה ממוצעת בבית החולים, מיטות כלליות
- 28 תרשים מס' 25 – תפוסה ממוצעת באחוזים, מיטות כלליות
- 29 תרשים מס' 26 – בדיקת ממוגרפיה לנשים בגיל 50-69
- 30 תרשים מס' 27 – השמנה בקרב נשים
- 31 תרשים מס' 28 – השמנה בקרב גברים

חלק רביעי – ההוצאה הלאומית לבריאות

- 32 תרשים מס' 29 – ההוצאה הלאומית לבריאות כאחוז מהתמ"ג
- 33 תרשים מס' 30 – ההוצאה הלאומית לבריאות לנפש במונחי PPP
- 34 תרשים מס' 31 – שיעור ההוצאה הציבורית מתוך ההוצאה הלאומית לבריאות

מבוא

אחת לשנה מתפרסמים נתונים השוואתיים על מערכות בריאות ב - 34 המדינות החברות בארגון המדינות לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי- ארגון ה-OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). פרסום זה משתמש בקובץ נתוני ה-OECD לשנת 2009 ומשווה את נתוני ישראל למדינות החברות בארגון בלמעלה משלושים מדדים הקשורים למערכת הבריאות. ישראל הצטרפה לארגון ה-OECD בתאריך 7.9.2010.

הנתונים המתפרסמים על ידי ארגון ה-OECD, מבוססים במידת האפשר על הגדרות אחידות, תוך ניסיון להתגבר על הבדלים הקיימים בין המדינות בשיטות הרישום החשבונאי, הבדלי הגדרות, בעיות מחירים ושער חליפין. אחידות ההגדרות אכן מקלה על עריכת השוואות בינלאומיות, אולם, חשוב להסתייג ולציין שהן בשל חוסר האחידות שעדיין נותר, והן בשל אופיין השונה של מערכות הבריאות בממדים רבים נוספים (כגון דרכי המימון ואספקת השירותים, דפוסי הקצאה, מערכי הביטוח, התשתית החוקית של המערכות, הבדלים דמוגרפיים בין המדינות ועוד) שאינם מוצגים בחוברת זו, יש להיזהר בהפקת לקחים ומסקנות על בסיס נתונים אלו בלבד. כמו כן, הנתונים המוצגים בפרסום זה אודות מדינת ישראל, לקוחים מתוך הפרסומים של ארגון ה-OECD. לגבי חלק מהמדדים המופיעים בפרסום קיימים כבר נתונים מעודכנים יותר בישראל. על מנת לשמור על אחידות הנתונים, בחרנו לצטט את נתוני ה-OECD.

קובץ נתוני הבריאות של ה-OECD, מציג את הנתונים המעודכנים ביותר הקיימים בארגון. ברוב מהמקרים נתונים אלו מתייחסים לשנת 2009 ובחלקים אחרים לשנת 2008.

פרסום זה מהווה המשך לפרסומים קודמים בנושא של האגף לכלכלה וביטוח בריאות במשרד הבריאות והנתונים ההשוואתיים בו מקובצים לארבע קבוצות עיקריות:

- א. אוכלוסייה ותנועה טבעית
- ב. תשתיות מערכת הבריאות
- ג. שימוש בשירותי בריאות.
- ד. ההוצאה לאומית לבריאות.

בהמשך למבוא, כפתיח - מובאת סדרה של תרשימים המציגים באופן מרוכז את התפתחותם, לאורך זמן, של מספר מדדים מרכזיים בישראל בהשוואה למדינות נבחרות.

המדדים השונים המוצגים בתרשימים המהווים את החלק העיקרי של הפרסום, מציגים את נתוני המדינות לפי סדר יורד של המדד. בכל תרשים מובלטים נתוני ישראל וכן נתוני הממוצע של המדינות בתרשים. הממוצע המוצג בפרסום זה הינו ממוצע פשוט של מדינות ה-OECD בו כל מדינה מקבלת משקל שווה (בניגוד לממוצע משוקלל בו כל מדינה מקבלת משקל בהתאם לחלקה היחסי במדד).

הנתונים המוצגים בחוברת מהווים רק חלק קטן מנתונים המצויים בקובץ הממוחשב של ה-OECD. מידע נוסף, כולל הגדרות רחבות, ניתן למצוא באתר הארגון – www.oecd.org/health/statistics

מהשוואת נתוני מדינת ישראל ביחס למדינות ה-OECD, בולטים מספר ממצאים:

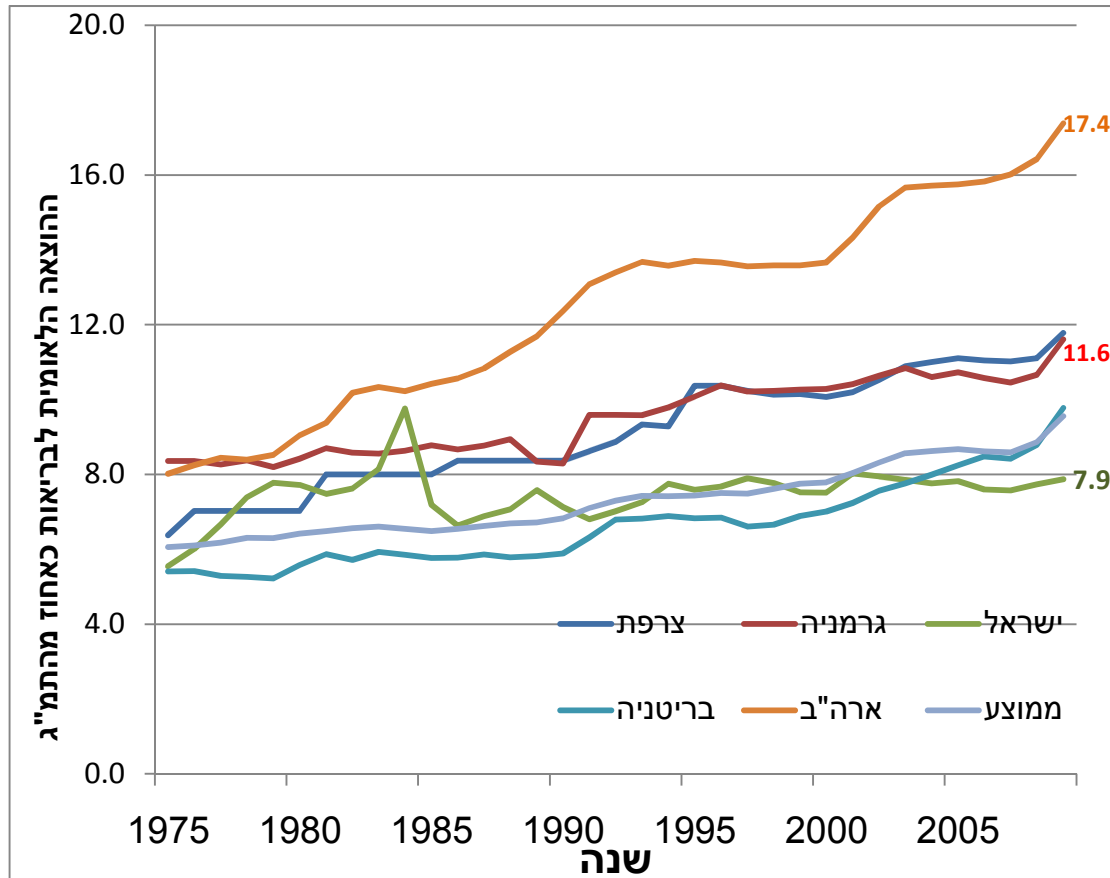
- האוכלוסייה בישראל הנה מהצעירות ביותר מבין הארצות הנסקרות - אחוז בני ה-65+, נמוך מישראל רק בצ'ילה, תורכיה ומקסיקו. אחוז בני 14-01 הינו הגבוה ביותר. יחס התלות בישראל הינו הגבוה ביותר במדינות ה-OECD
- תוחלת החיים של הגברים בישראל, ממוקמת מבחינת הדירוג, בקבוצת המדינות הגבוהות ביותר (מקום שני), בעוד מקומה של ישראל בתוחלת החיים של נשים נמוך יותר (ממוקמת כשמינית בדירוג). בכל ארצות הנסקרות מצויה תוחלת החיים של גברים ונשים במגמת עליה.
- תמותת התינוקות בישראל, נמוכה מהממוצע של הארצות הנסקרות. שיעור זה מצוי במגמת ירידה בקרב כל הארצות הנסקרות. ראוי לציין כי אחוז הילודים שמשקלם פחות מ-2,500 גרם, גבוה בישראל מרוב הארצות הנסקרות (מקום שישי).
- שיעור המיטות הכלליות לאלף נפש מצוי בכל הארצות במגמת ירידה. שיעור המיטות הכלליות בישראל הוא מהנמוכים ביותר מבין המדינות הנסקרות (רק פינלנד ומקסיקו מתחנינו). שיעור התפוסה בישראל במיטות הכלליות הוא הגבוה ביותר מבין המדינות הנסקרות והשהיה הממוצעת – מהנמוכות ביותר מבין המדינות הנסקרות.
- שיעור הרופאים לאלף נפש בישראל גבוה מהממוצע בארגון, אך צפוי לרדת בשנים הקרובות אל מתחת לממוצע. לעומת זאת, שיעור האחיות לאלף נפש בישראל כבר היום הינו מן הנמוכים במדינות ה-OECD ואף הוא נמצא במגמת ירידה.
- אחוז ההוצאה הלאומית לבריאות מהתוצר המקומי הגולמי (תמ"ג) מצוי בקרב רוב הארצות הנסקרות במגמת עליה. אחוז ההוצאה לבריאות מהתמ"ג בישראל נמוך מממוצע ארצות ה-OECD ואינו עולה.
- בישראל סך ההוצאה הלאומית לנפש על בריאות, במונחי כוח קנייה, נמוך יחסית – סכום זה מהווה כשני שליש מההוצאה הממוצעת לנפש במדינות ה-OECD.
- שיעור המימון הציבורי בישראל נמוך מרוב הארצות הנסקרות. בעוד שבכל הקשור לשיעור המימון הציבורי הממוצע בארצות ה-OECD מסתמנת עליה, שיעור המימון הציבורי בישראל בירידה.

בתקופה הקרובה, מתכוון האגף לכלכלה וביטוח בריאות להוציא פרסום נוסף בנושא, אשר יתרכז במאפיינים הכלכליים של מערכת הבריאות בישראל, למול מערכות הבריאות ב-OECD.

ברצוננו להודות לגורמים השונים במשרד הבריאות ובלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אשר פועלים מול הארגון ומדווחים את נתוני הבריאות אודות ישראל ולמעשה מאפשרים להשוות את ישראל למדינות הארגון: ציונה חלקאי, תמי שוחט, סולי פלג, נאווה ברנר, אירנה פלקוביץ, פנינה צדקה ונעמה רותם.

תרשים מס' 1 – ההוצאה הלאומית לבריאות כאחוז מהתמ"ג במדינות נבחרות

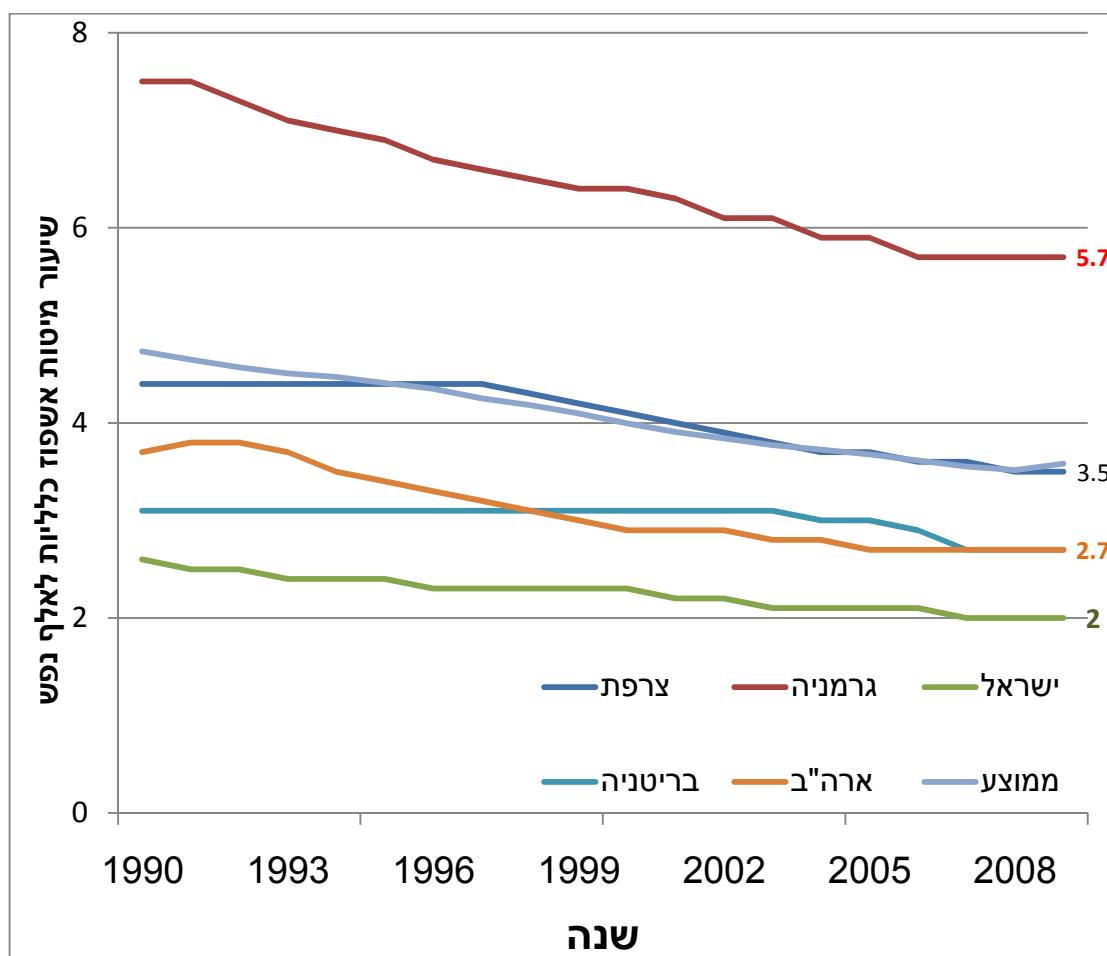
2009 - 1975

מן התרשים ניתן לראות כי שיעור ההוצאה הלאומית על בריאות בישראל הינו נמוך ממוצע ה-OECD ומהשיעור במדינות נבחרות. בנוסף, בעוד שבמדינות ה-OECD קיימת מגמה של עלייה בשיעור ההוצאה הלאומית על בריאות כאחוז מהתמ"ג, בישראל שיעור ההוצאה בשנים האחרונות הינו יחסית קבוע.

בהתייחס לנתון זה יש לציין כי מצד אחד, מדינת ישראל הינה מדינה צעירה יחסית למדינות ה-OECD, עובדה אשר מעידה על צורך נמוך יותר בהוצאה על בריאות. יחד עם זאת, יש לציין כי במרבית מדינות ה-OECD התמ"ג לנפש במחירי שווי כח הקנייה, הינו גבוה יותר, דבר אשר מעיד על הוצאה עוד יותר גבוהה על בריאות, ביחס לישראל.

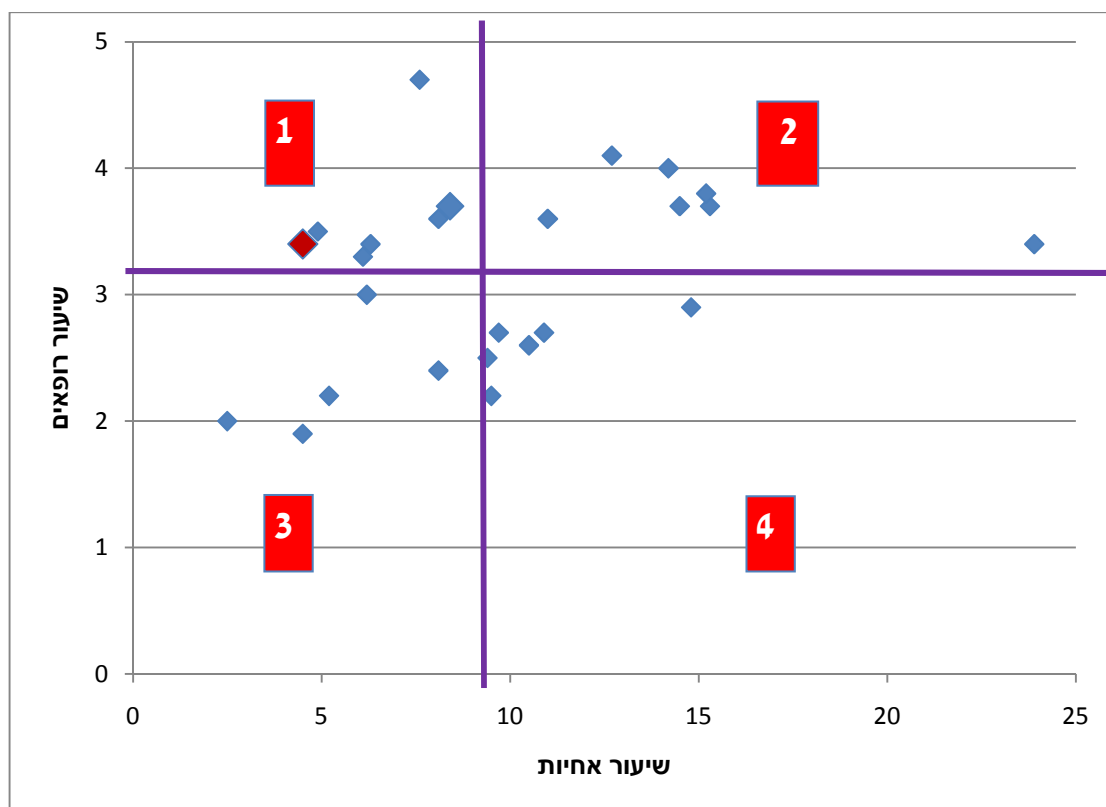
תרשים מס' 2 – שיעור המיטות לאשפוז כללי במדינות נבחרות 1990 - 2009

שיעור המיטות לאשפוז כללי בישראל, הינו הנמוך ביותר במדינות ה-OECD מלבד מקסיקו ונמצא במגמת ירידה. בשנים האחרונות לא נוספו מיטות אשפוז בישראל, דבר אשר הביא לירידה בשיעור המיטות ביחס לאוכלוסייה. חשוב לציין כי עוד טרם ההקפאה בפתיחת מיטות אשפוז חדשות, שיעור המיטות בישראל, היה מן הנמוכים ביחס למדינות הארגון. בימים אלו פועל משרד הבריאות לפתיחה של מאות מיטות אשפוז חדשות ברחבי הארץ. צעד זה, יביא לבלימה בירידה בשיעורי מיטות האשפוז בישראל.

כפי שניתן לראות בפרסום, שיעורי המיטות הנמוכים בישראל מלווים באחוזי תפוסה הגבוהים ביותר מקרב מדינות הארגון וכן במשך שהייה באשפוז נמוך.

תרשים מס' 3 – שיעורי רופאים ואחיות מועסקים במדינות ה-OECD – 2009

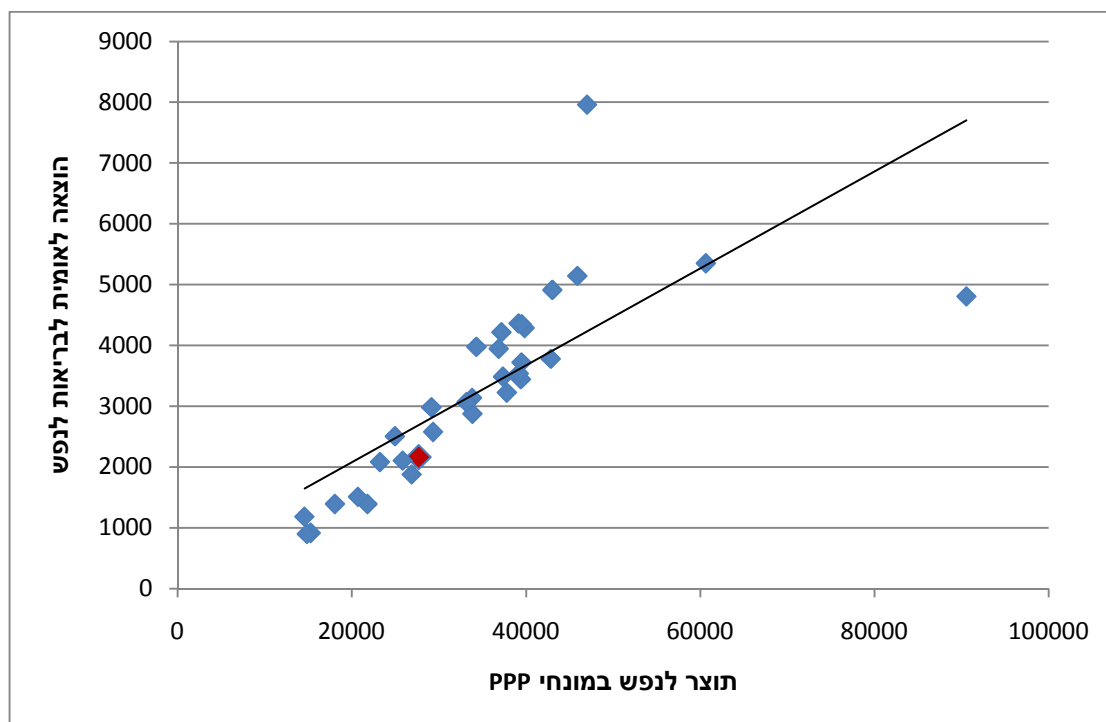

תרשים מס' 3 מראה את היחס במדינות ה-OECD בין העסקת רופאים ואחיות. הקווים הסגולים מציינים את שיעור ההעסקה הממוצע המדינות הארגון. ברביע הראשון נמצאות מדינות בהן שיעור הרופאים הינו מעל הממוצע ואילו שיעור האחיות נמוך מהממוצע, ישראל כדוגמא. הרביע הרביעי מציג תמונה הפוכה, מדינות בהן שיעור האחיות גבוה מהממוצע ושיעור הרופאים נמוך מהממוצע. מרבית מדינות הארגון נמצאות ברביעים אלו, דבר המשקף את השונות במערכת הבריאות וכן את תמהיל הסמכויות השונה בין רופאים ואחיות. ברביע השני נמצאות מדינות בהן גם שיעור הרופאים וגם שיעור האחיות גבוה מהממוצע, ואילו ברביע השלישי מוצגת תמונת הראי (מעט רופאים ומעט אחיות).

תחזיות משרד הבריאות לשנים הקרובות, חוזות כי ללא צעדי התערבות משמעותיים ישראל תעבור מהרביע הראשון לרביע השלישי ותסבול ממחסור הן ברופאים והן באחיות. חשוב לציין כי הירידה בשיעורי הרופאים והאחיות בישראל מנוגדת למגמה במדינות ה-OECD שם שיעורי ההעסקה של רופאים ואחיות עולה עם השנים.

תרשים מס' 4 – הקשר בין התוצר לנפש במונחי שווי כח הקנייה (PPP) להוצאה

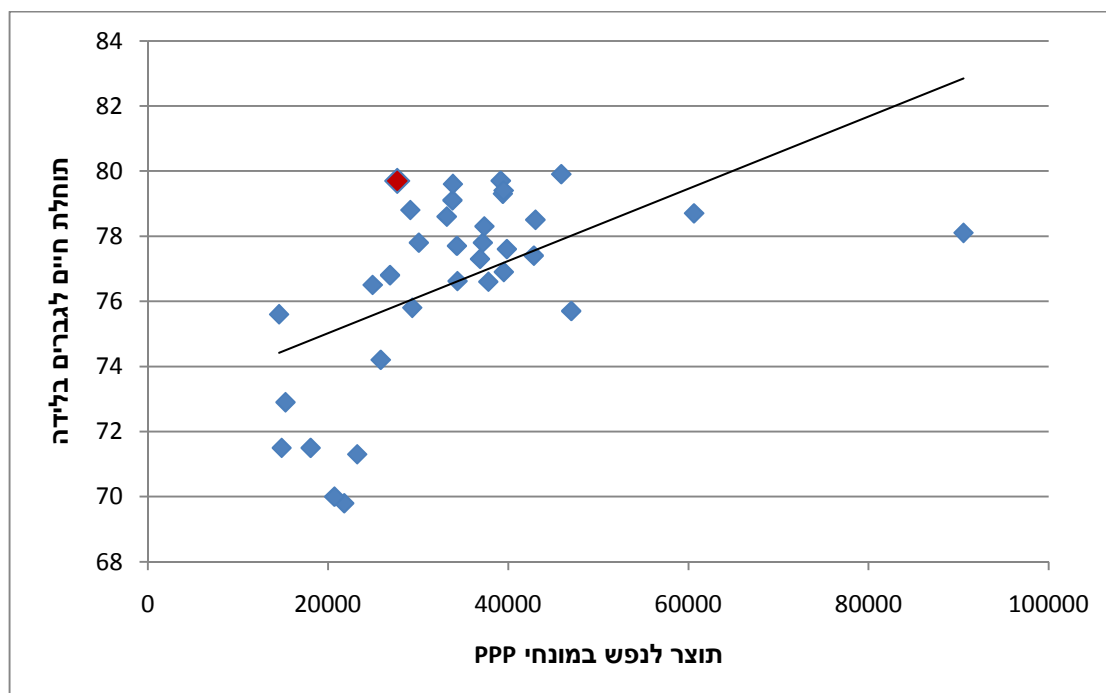
הלאומית לבריאות לנפש (PPP) במדינות ה-OECD – 2009

מן התרשים ניתן לראות מגמה ברורה של עלייה בהוצאה הלאומית לבריאות לנפש ככל שהתוצר לנפש במדינה עולה. ישראל מסומנת בצבע אדום ונמצאת מתחת לקו המגמה.

תרשים מס' 5 – הקשר בין התוצר לנפש במונחי שווי כח הקנייה (PPP) לתוחלת

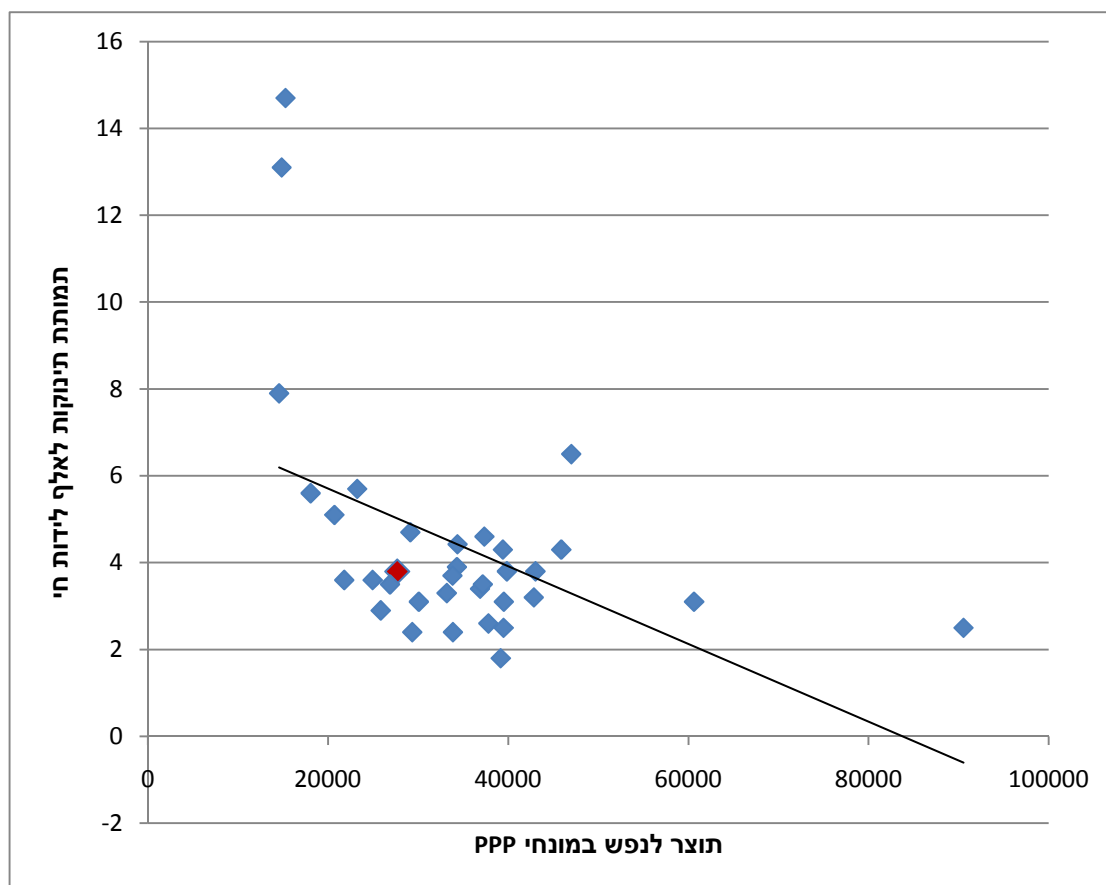
החיים בלידה לגברים במדינות ה-OECD – 2009

מן התרשים ניתן ללמוד על קשר חיובי בין התוצר לנפש לתוחלת החיים במדינות ה-OECD. ישראל (מסומנת באדום) בולטת לטובה בתרשים זה, ונמצאת גבוה באופן משמעותי מעל קו המגמה.

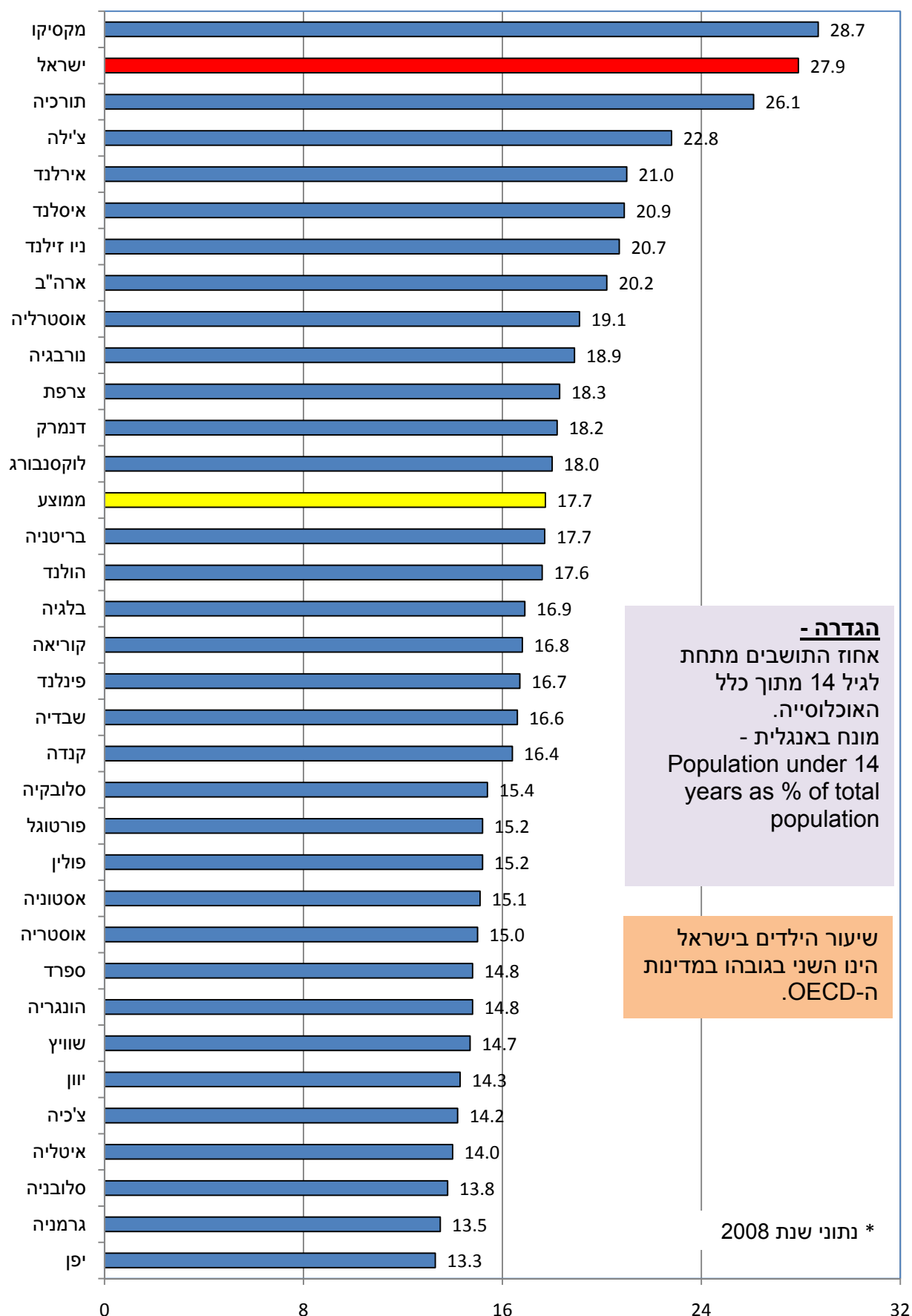
תרשים מס' 6 – הקשר בין התוצר לנפש במונחי שווי כח הקנייה (PPP) לשיעורי

תמותת התינוקות במדינות ה-OECD – 2009

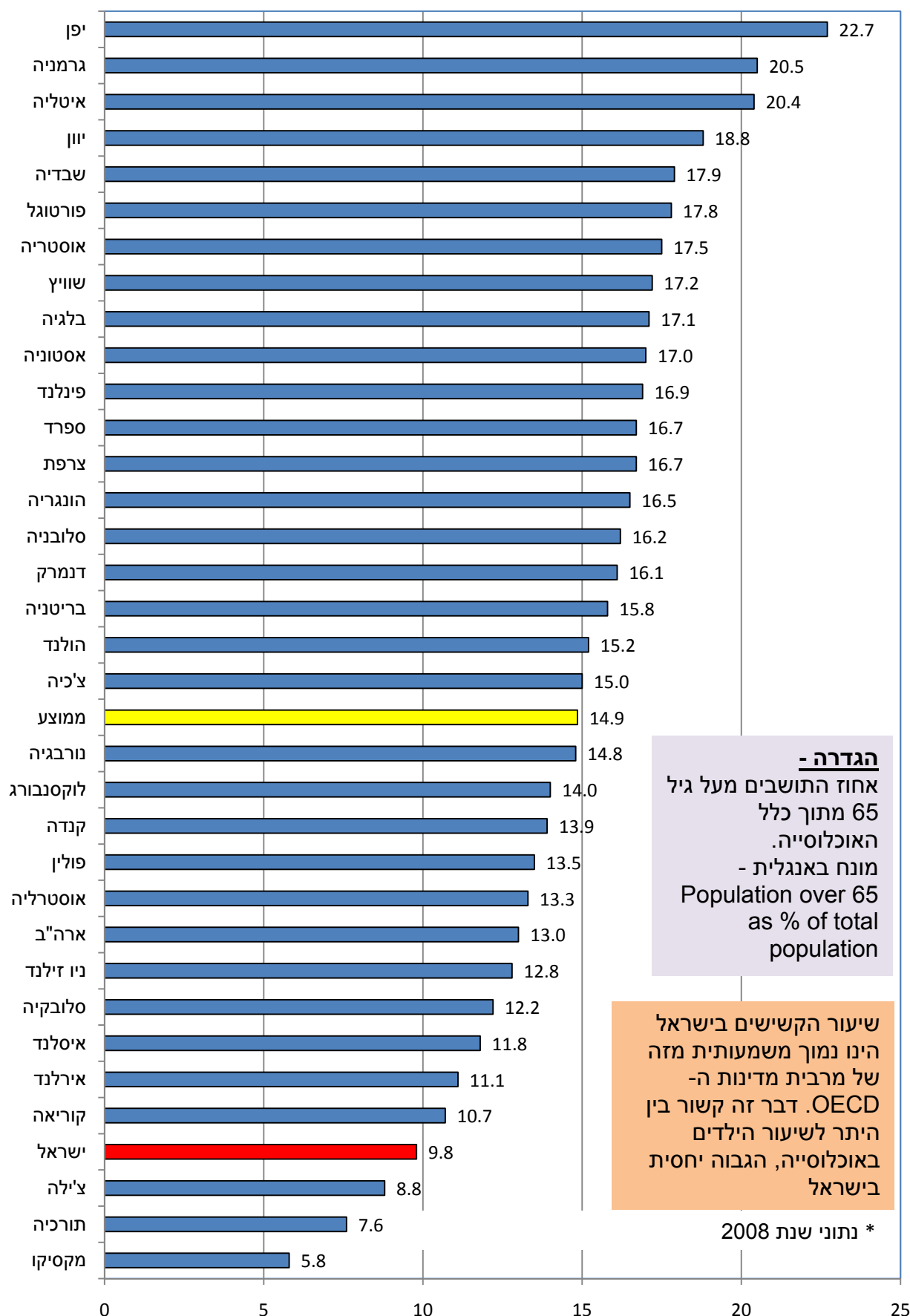

התרשים מראה לנו באופן ברור את הקשר השלילי בין גובה התוצר לבין שיעורי תמותת התינוקות במדינות ה-OECD. ישראל (המסומנת באדום) נמצאת מתחת לקו המגמה.

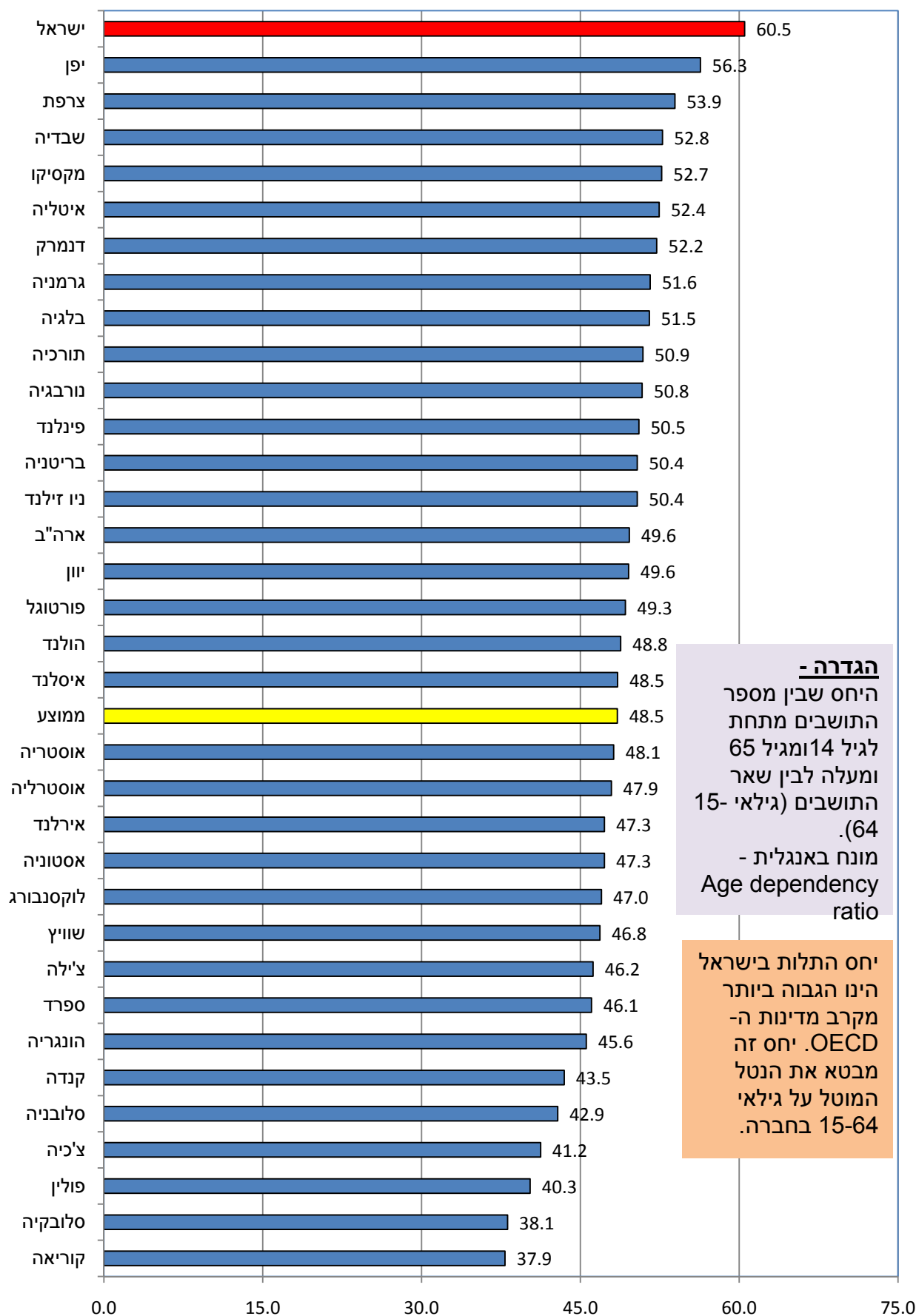
תרשים 7 - אחוז התושבים מתחת לגיל 14 - 2009

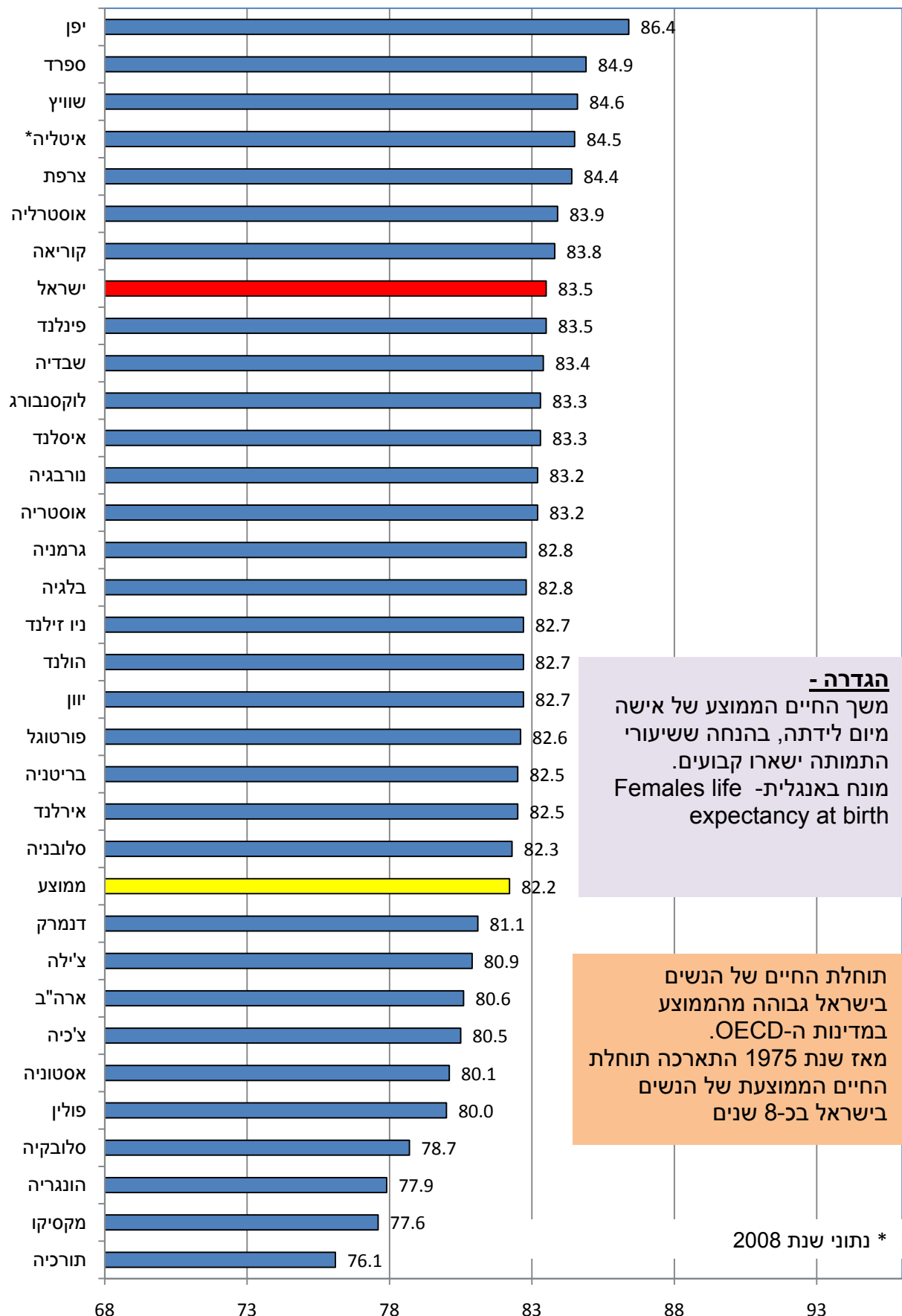
תרשים 8 - אחוז התושבים מגיל 65 ומעלה - 2009

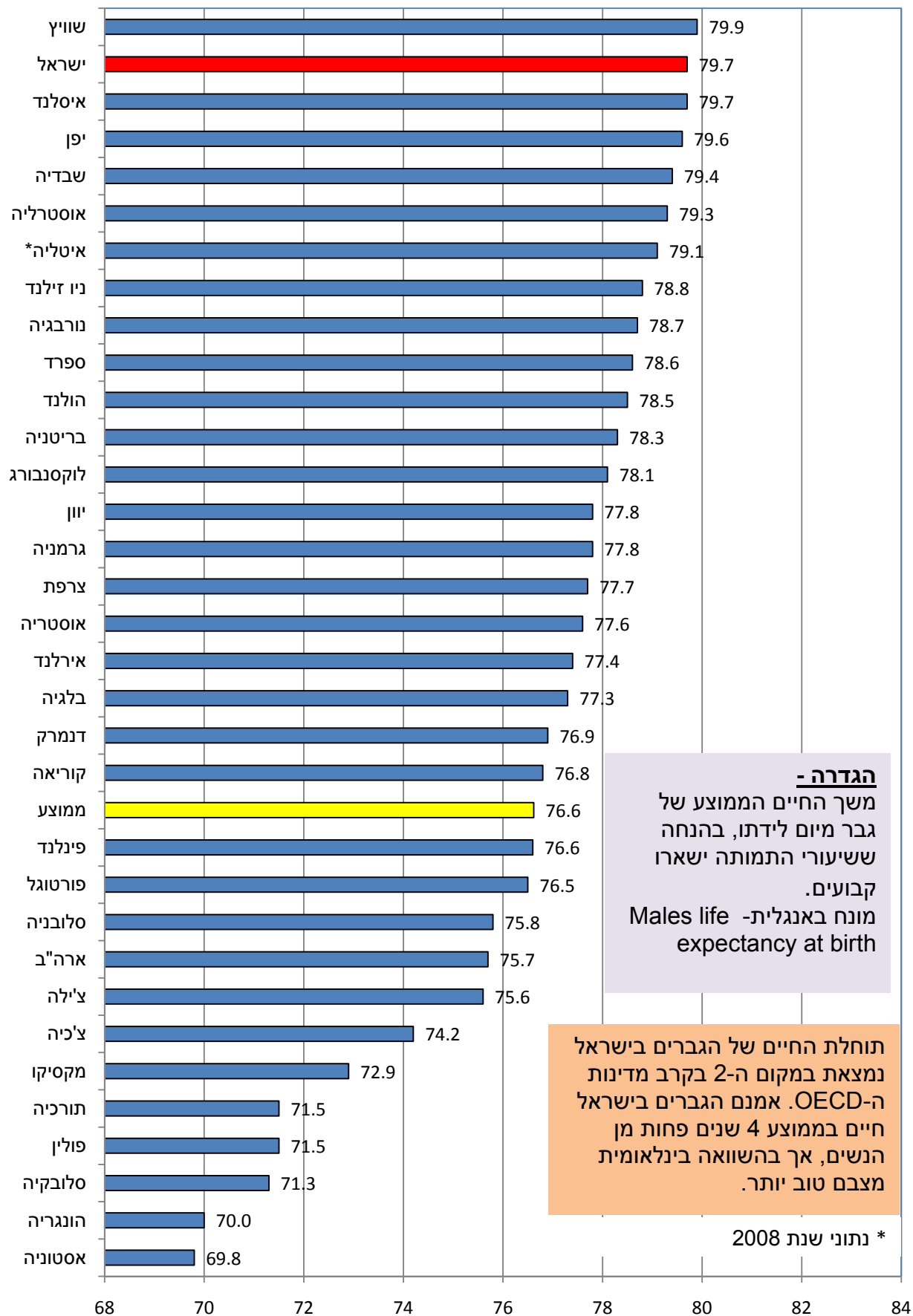
תרשים 9 - יחס תלות - 2009

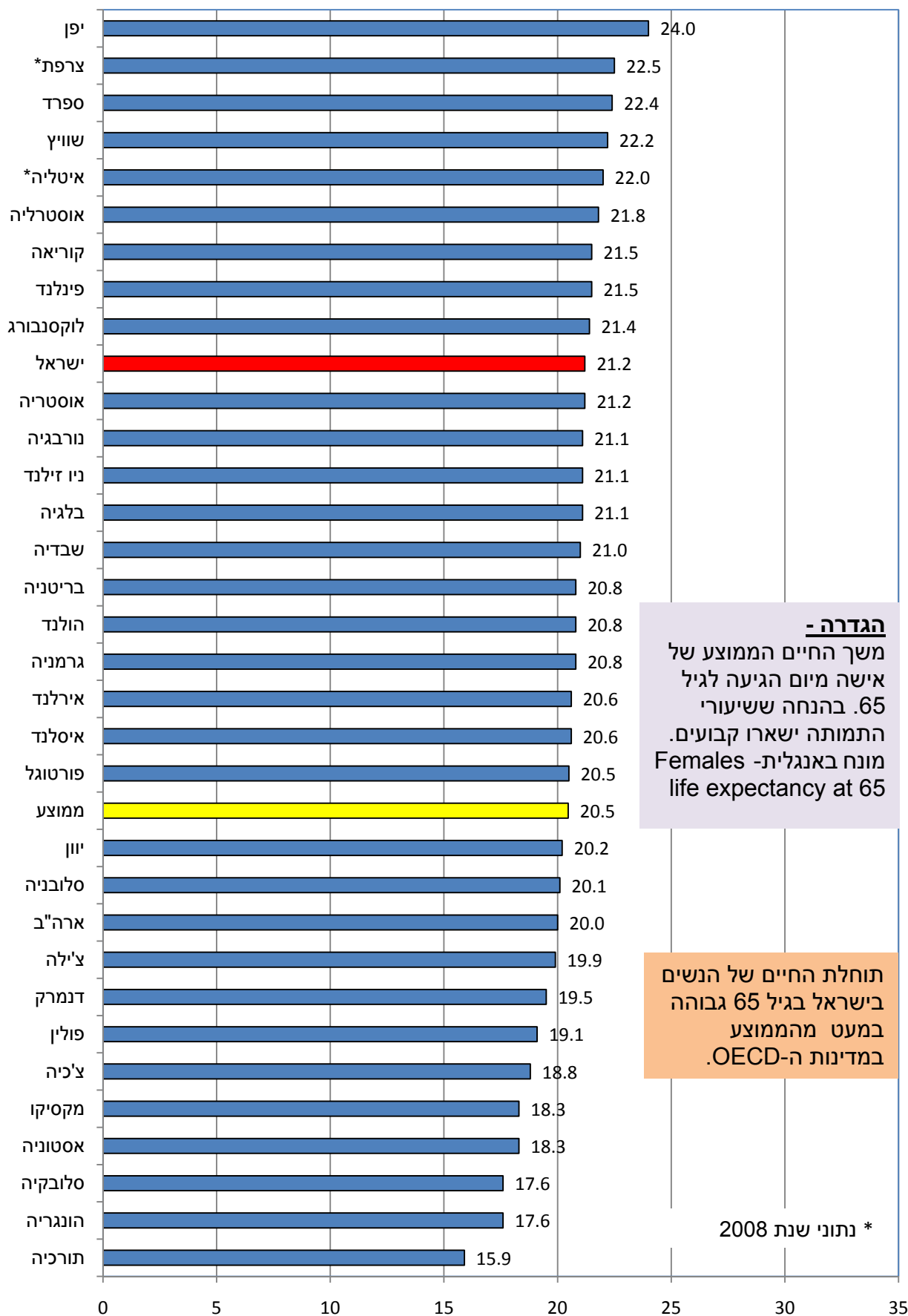
תרשים 10 - תוחלת חיים בלידה - נשים - 2009

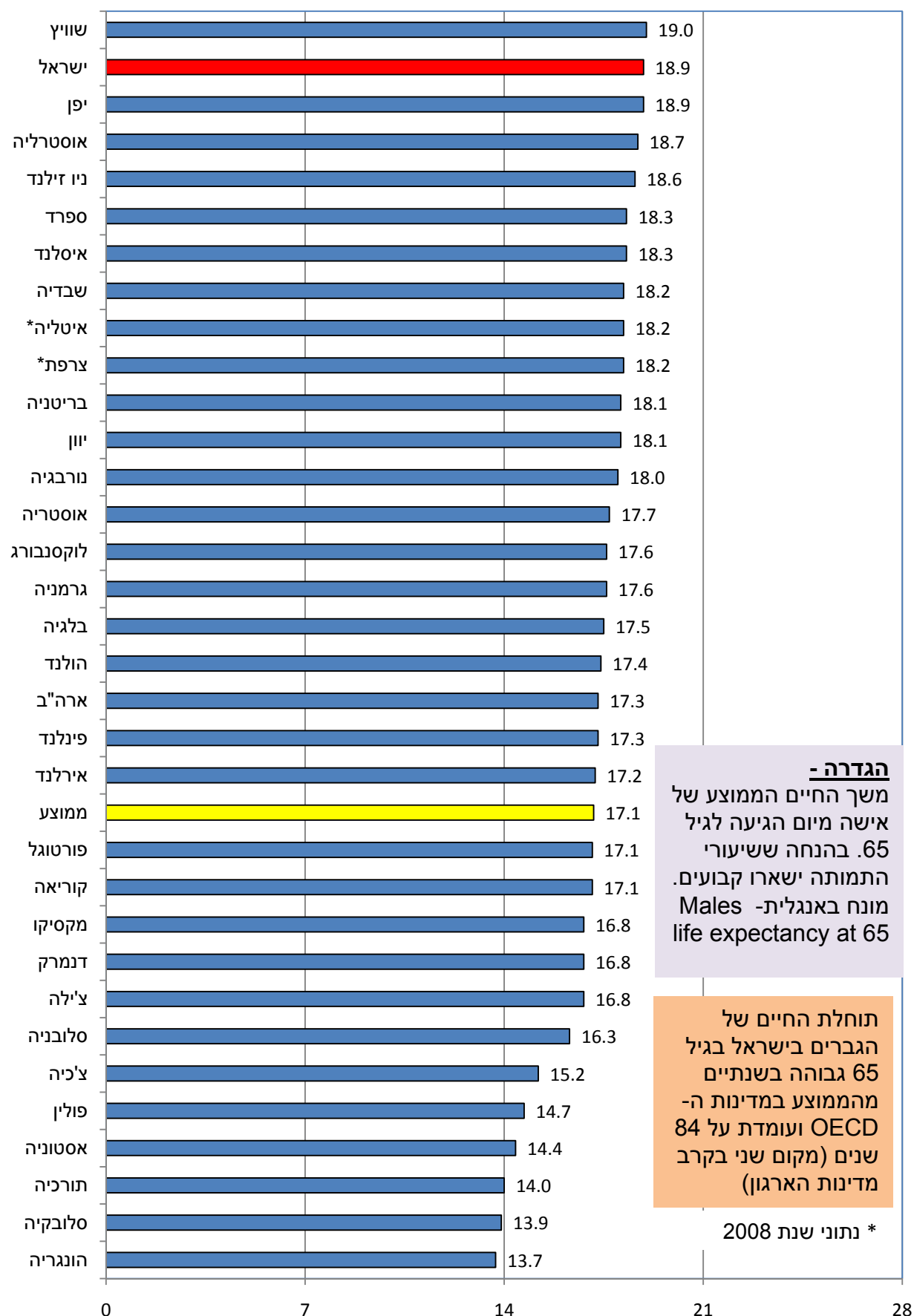
תרשים 11 - תוחלת חיים בלידה - גברים - 2009

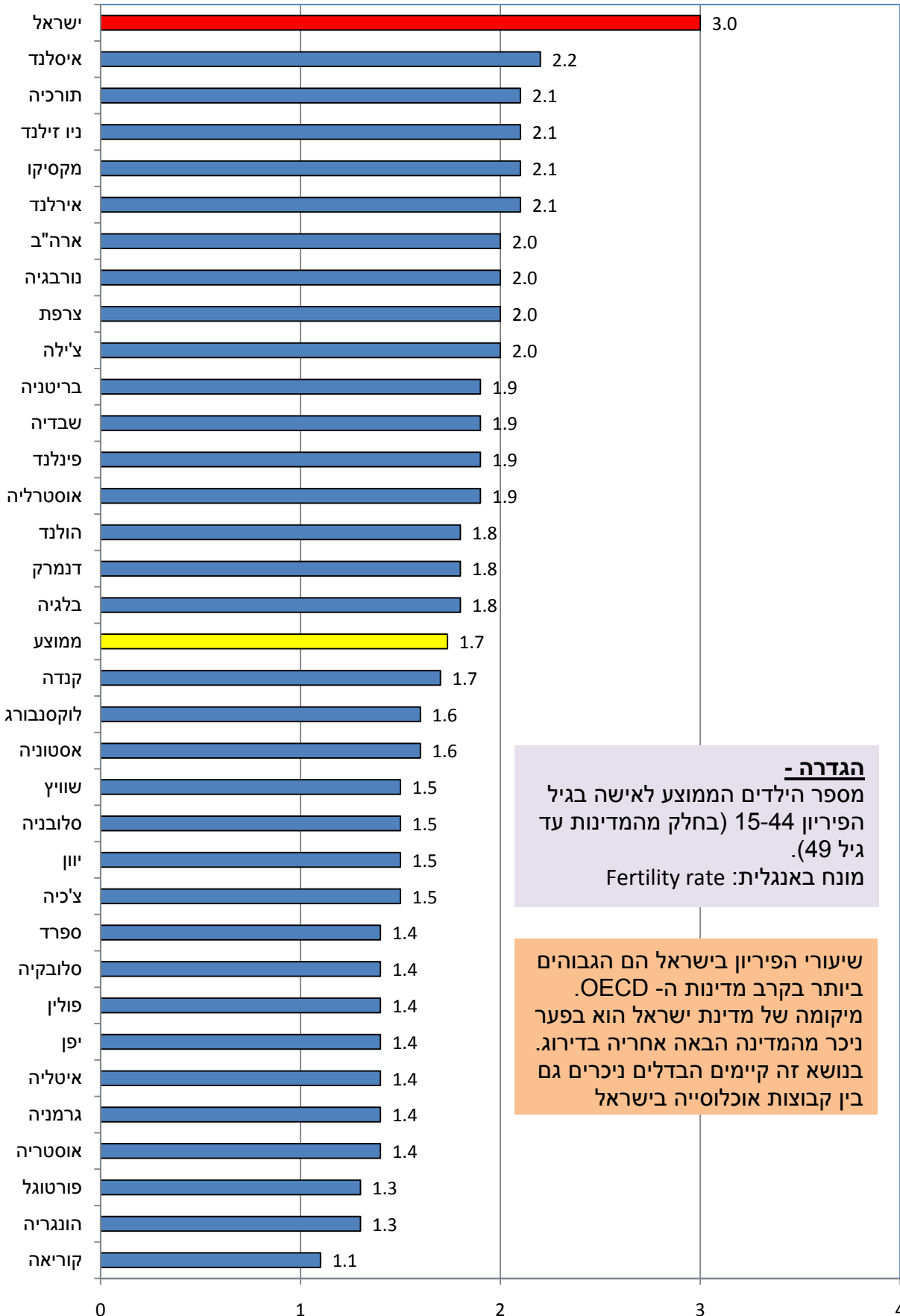
תרשים 12 - תוחלת חיים בגיל 65 - נשים - 2009

תרשים 13 - תוחלת חיים בגיל 65 - גברים - 2009

תרשים 14 - שיעור פיריון לנשים בגיל 15-44 - 2009

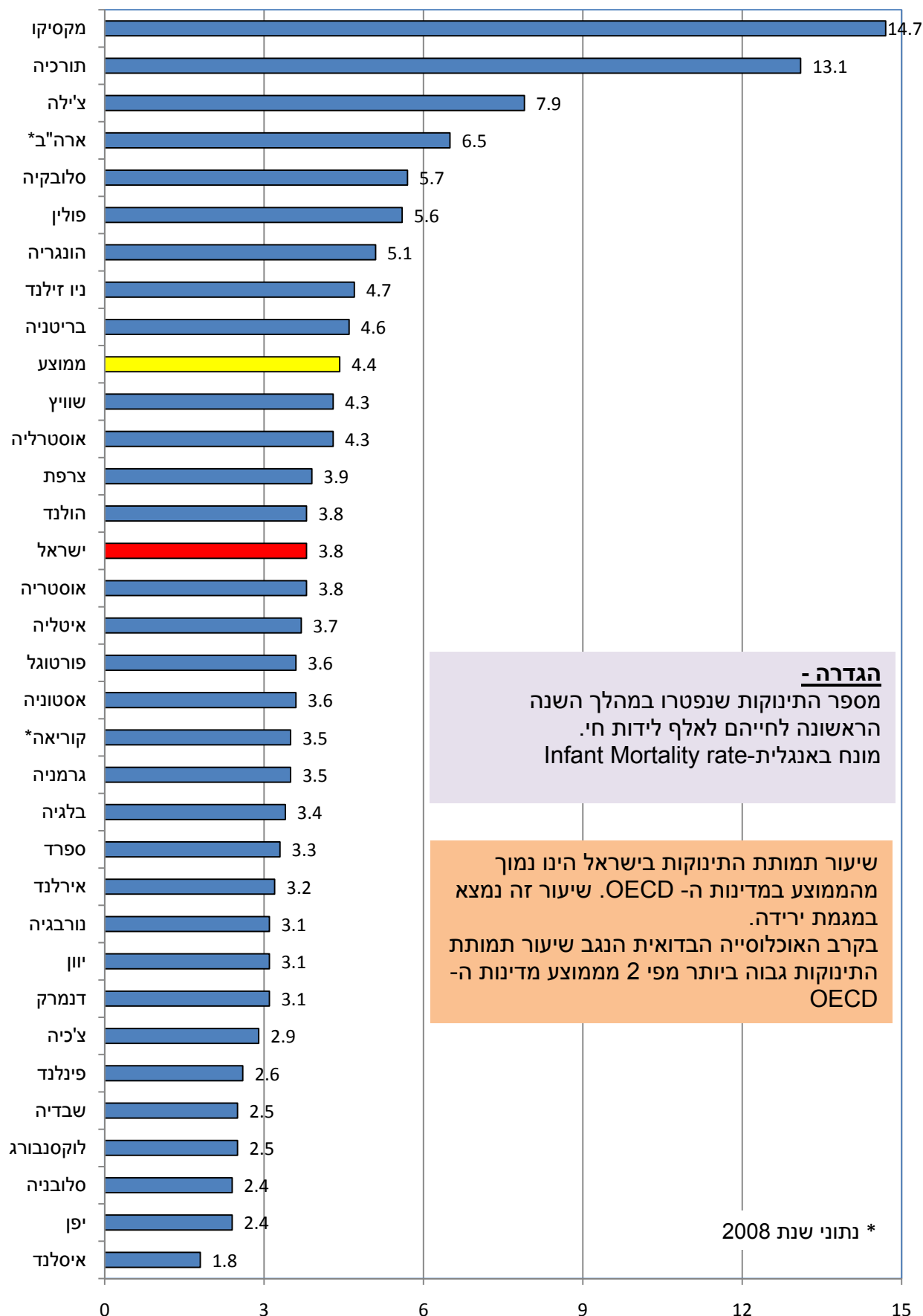
הגדרה -

מספר הילדים הממוצע לאישה בגיל הפיריון 15-44 (בחלק מהמדינות עד גיל 49).

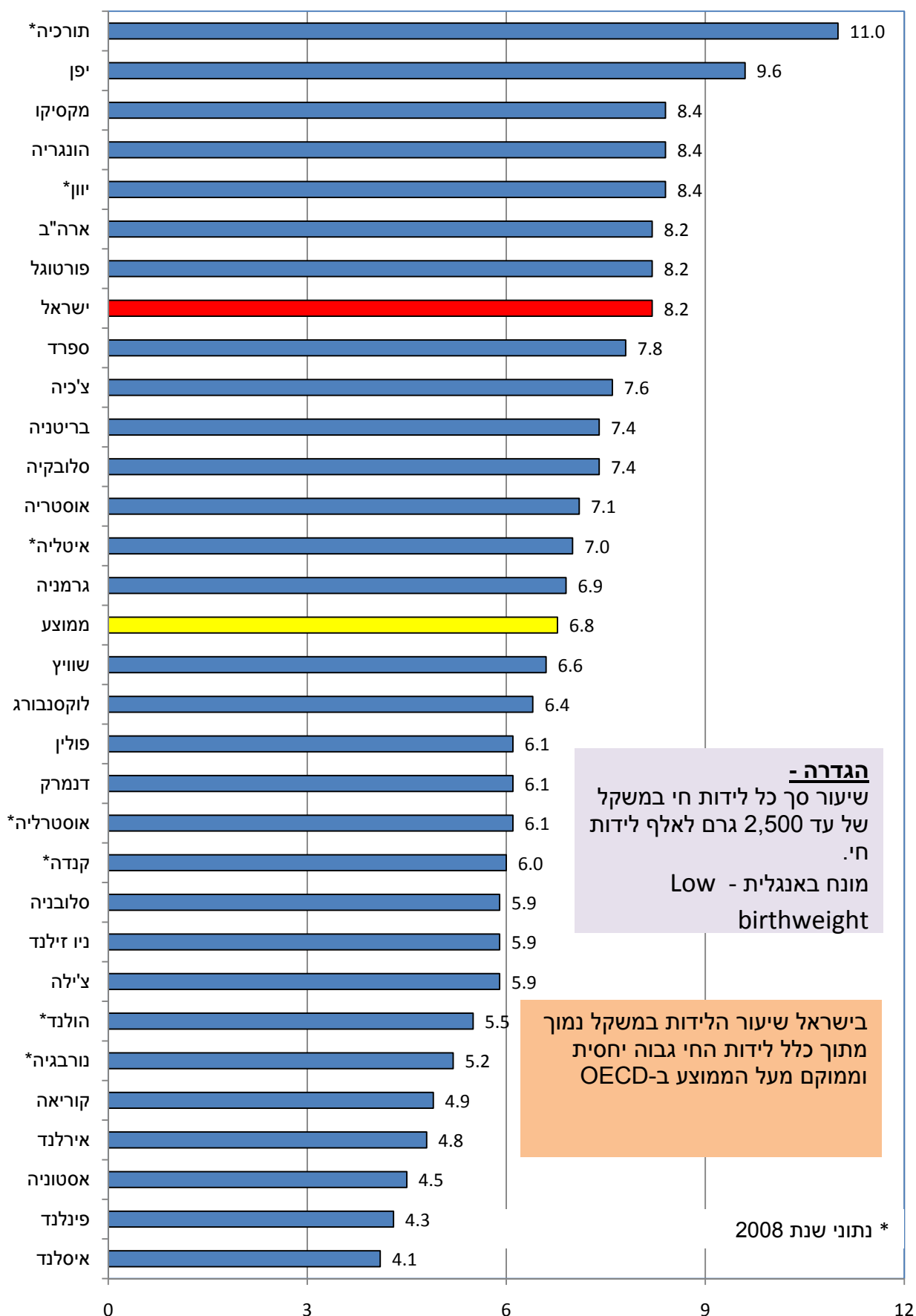
Fertility rate: מונח באנגלית:

שיעורי הפיריון בישראל הם הגבוהים ביותר בקרב מדינות ה-OECD. מיקומה של מדינת ישראל הוא בפער ניכר מהמדינה הבאה אחריה בדירוג. בנושא זה קיימים הבדלים ניכרים גם בין קבוצות אוכלוסייה בישראל

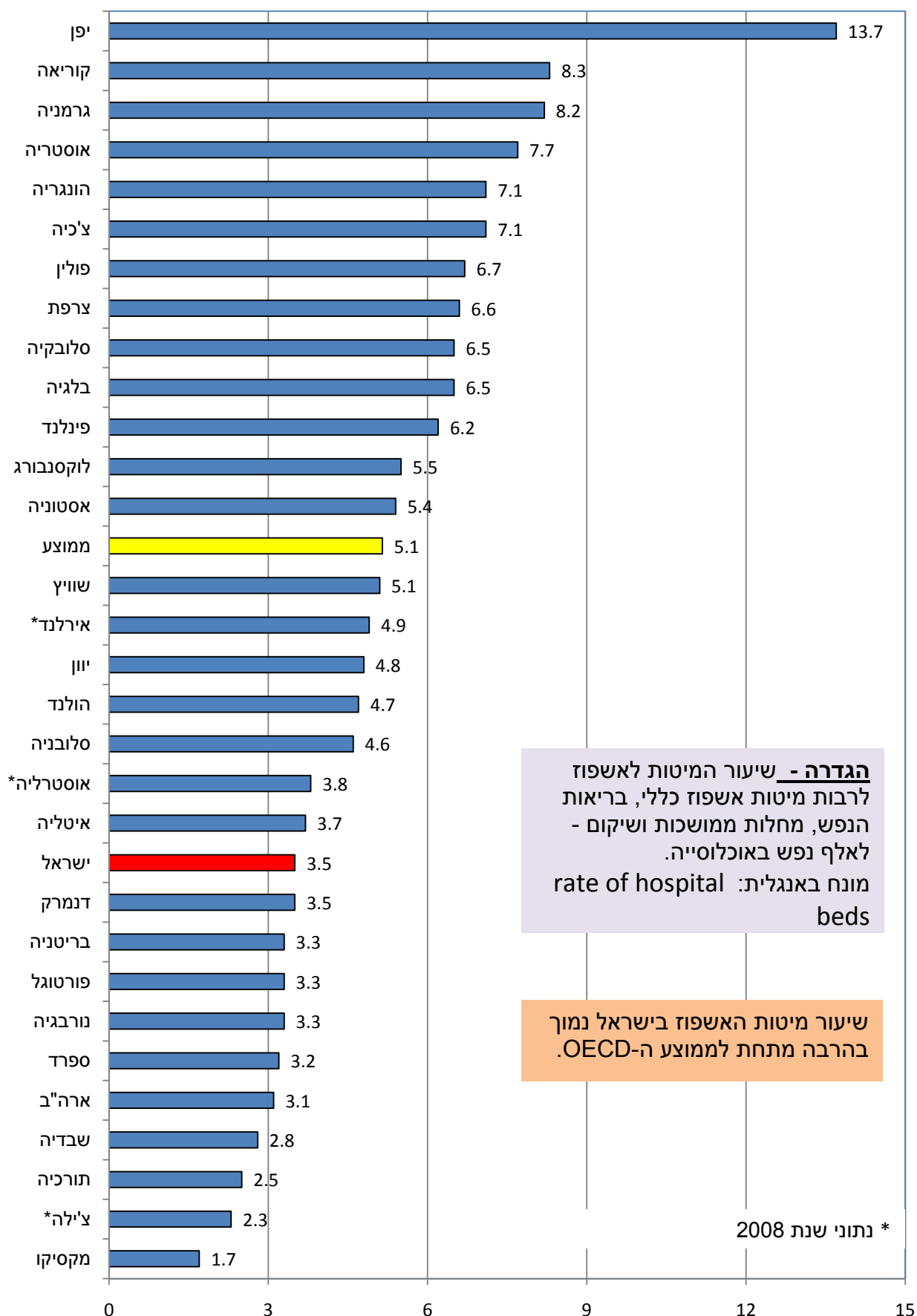
תרשים 15 - שיעור תמותת תינוקות לאלף לידות חי - 2009

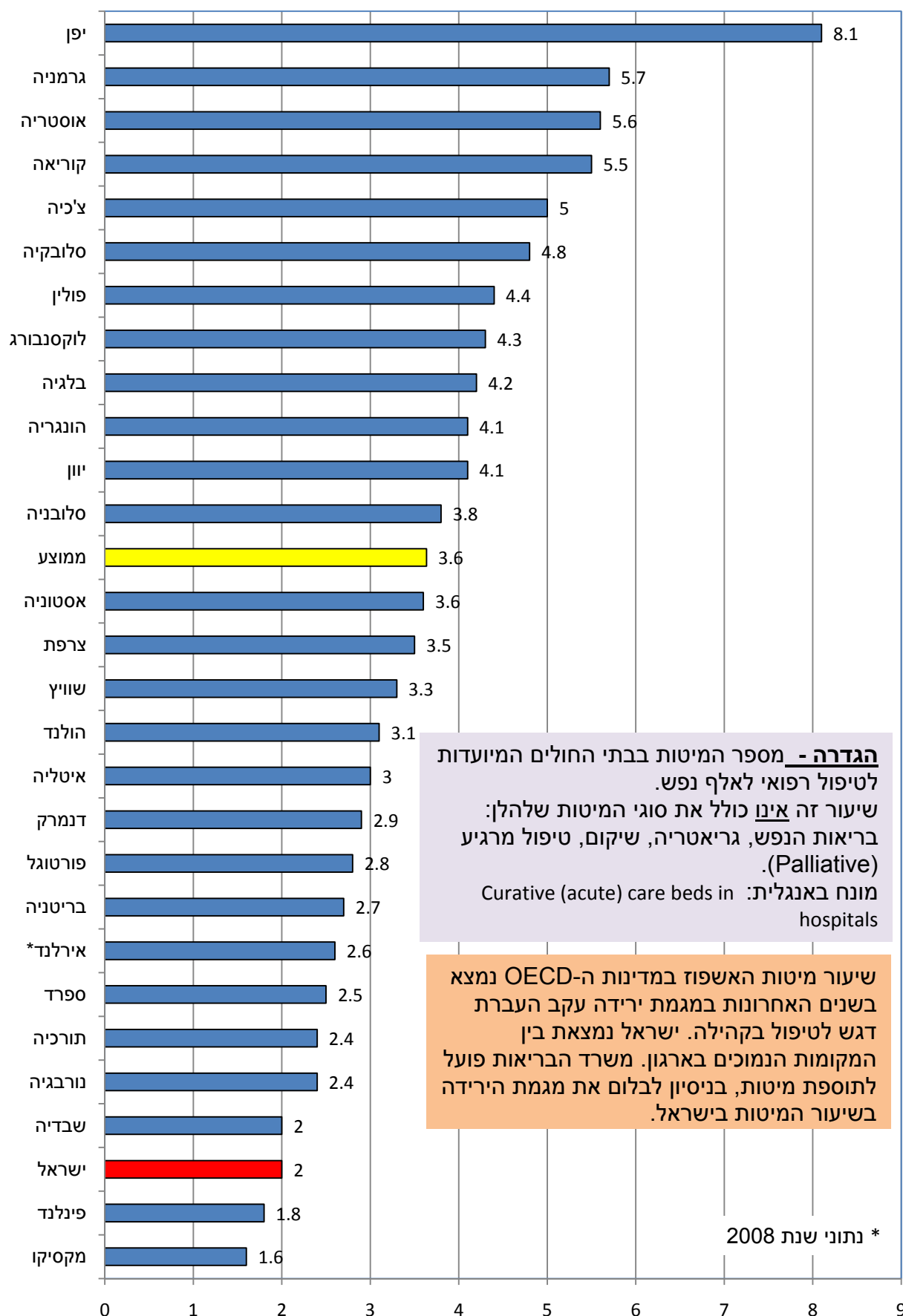
תרשים 16 - שיעור לידות במשקל נמוך - 2009

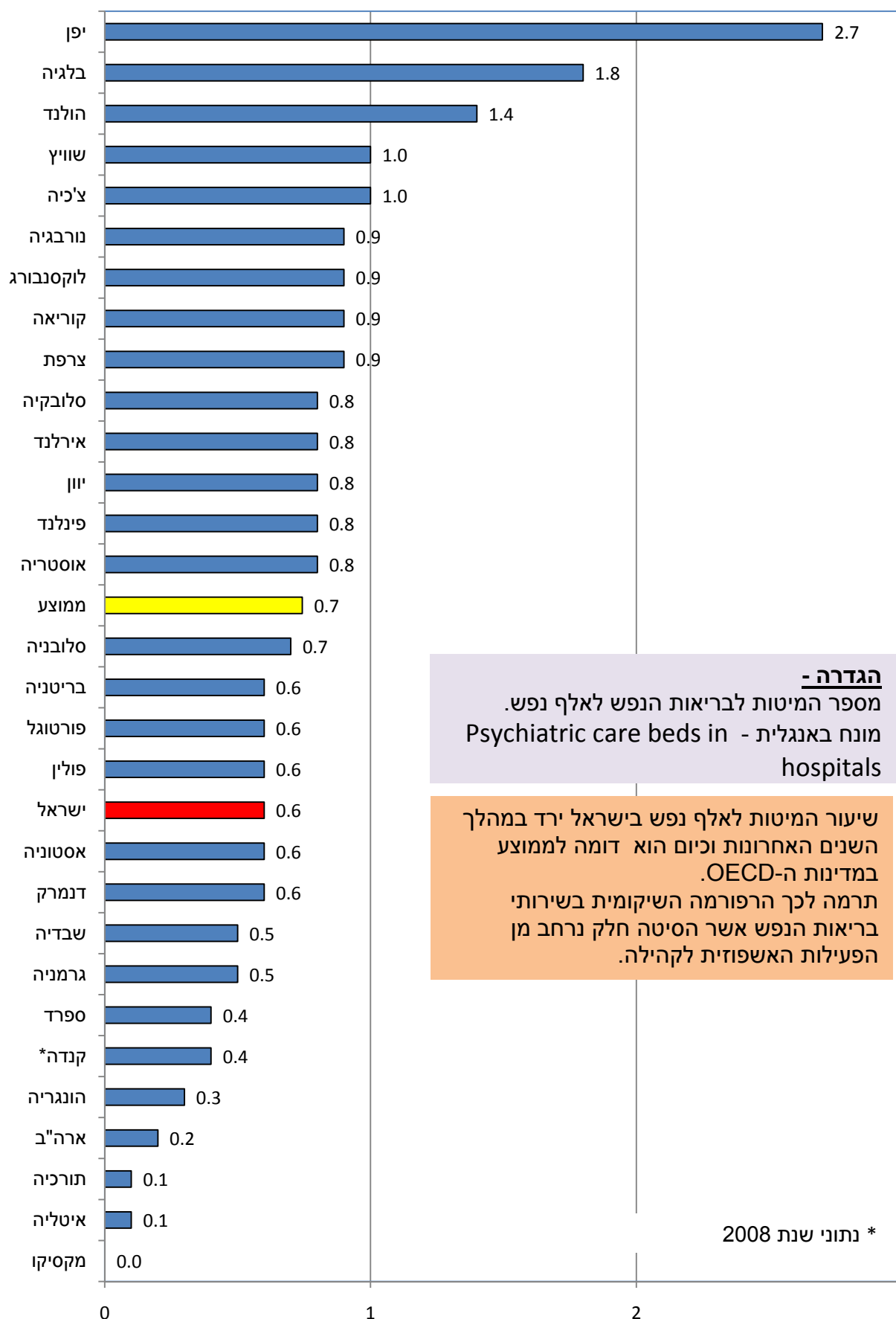
תרשים 17 - שיעור מיטות אשפוז לאלף נפש - 2009

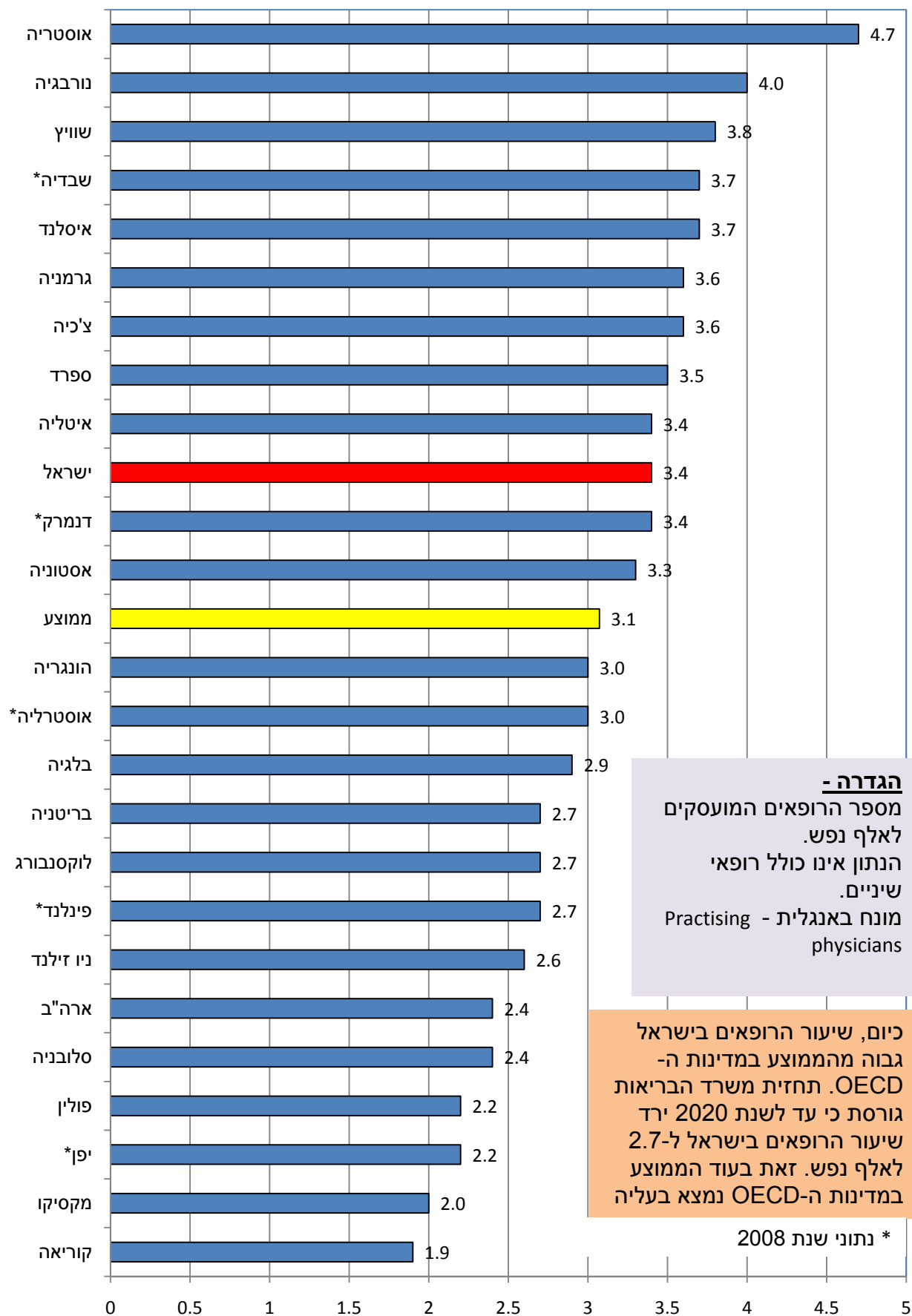
תרשים 18 - שיעור מיטות לאשפוז כללי לאלף נפש - 2009

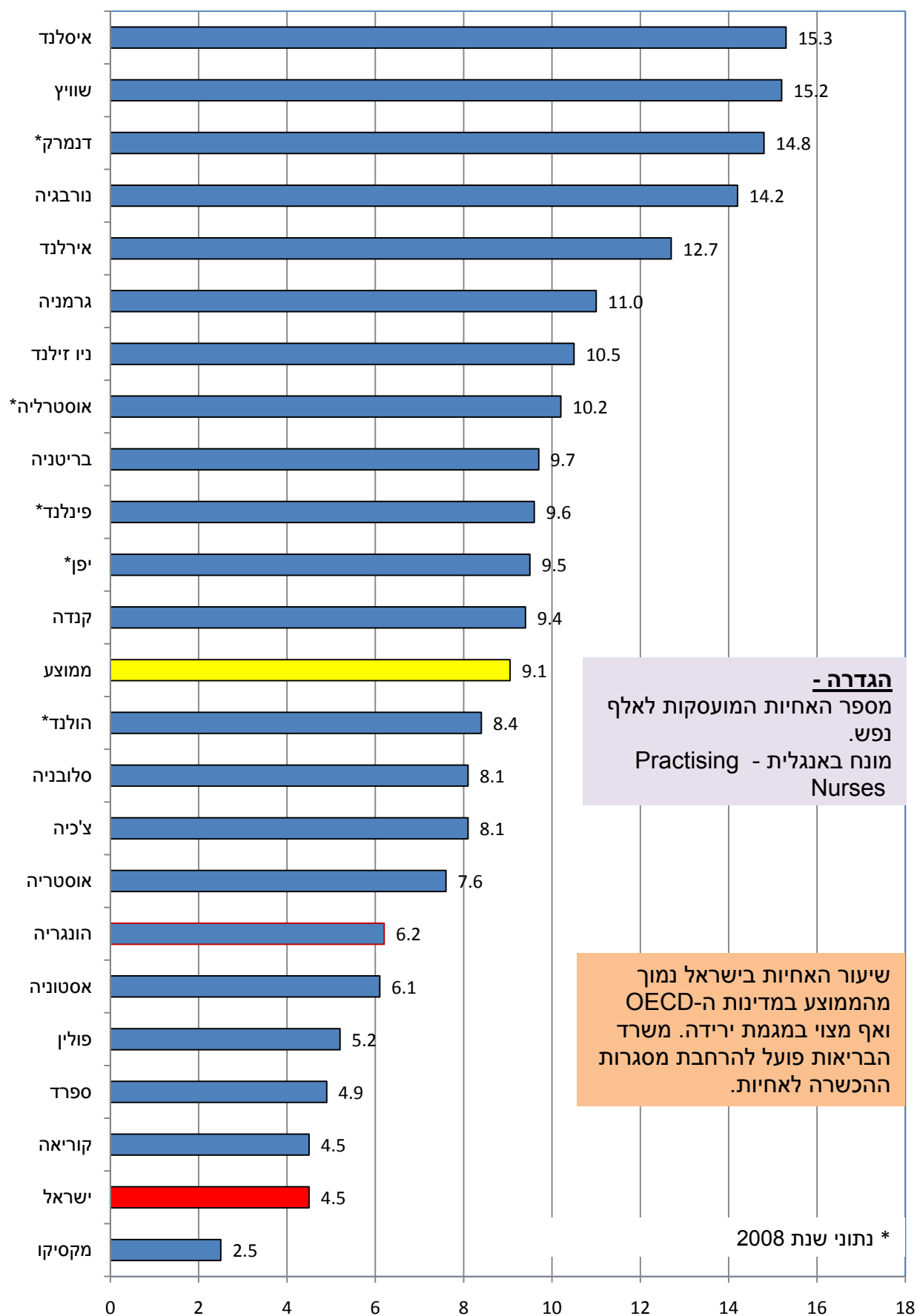
תרשים 19 - שיעור מיטות אשפוז לבריאות הנפש - 2009

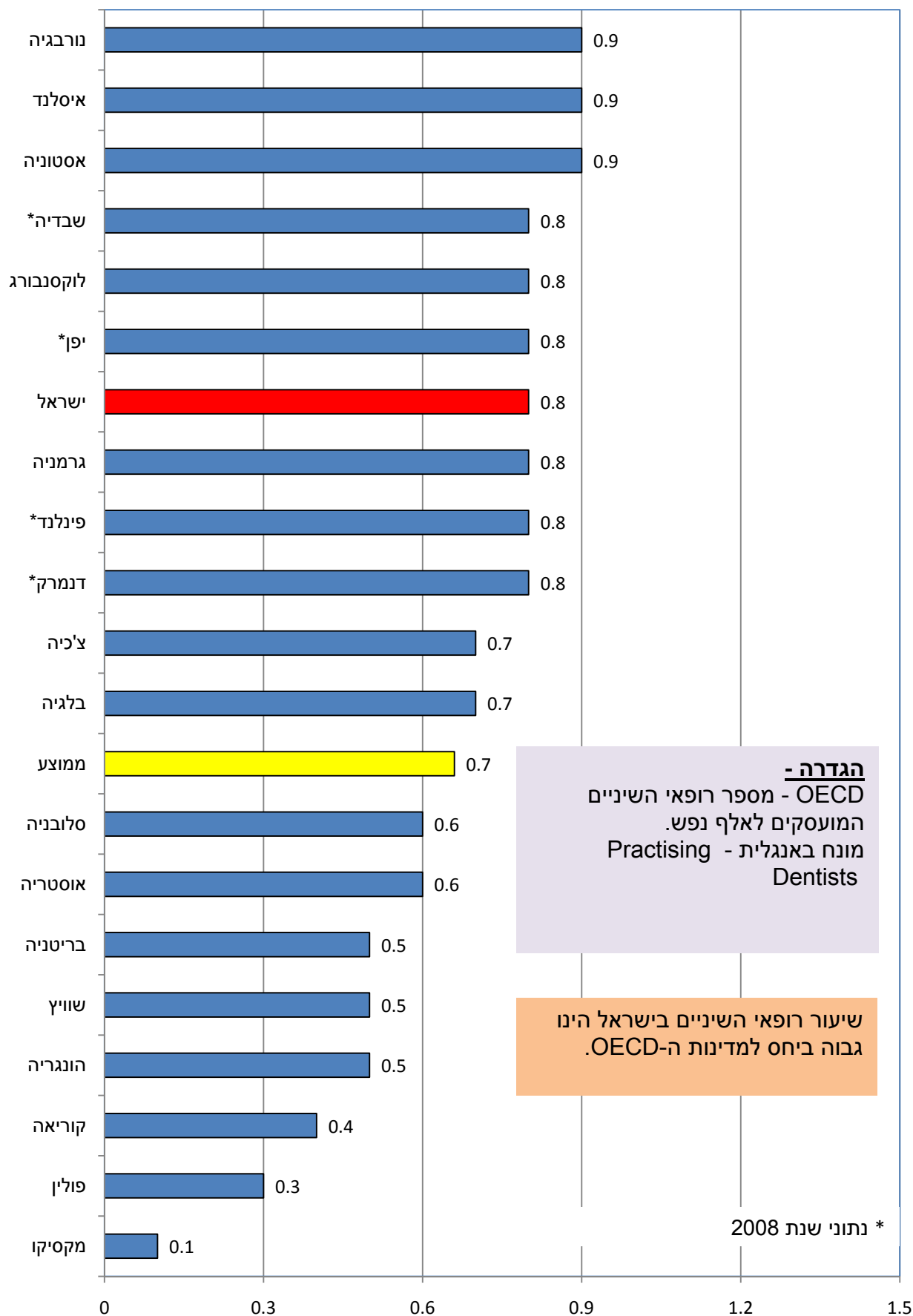
תרשים 20 - שיעור הרופאים המועסקים לאלף נפש - 2009

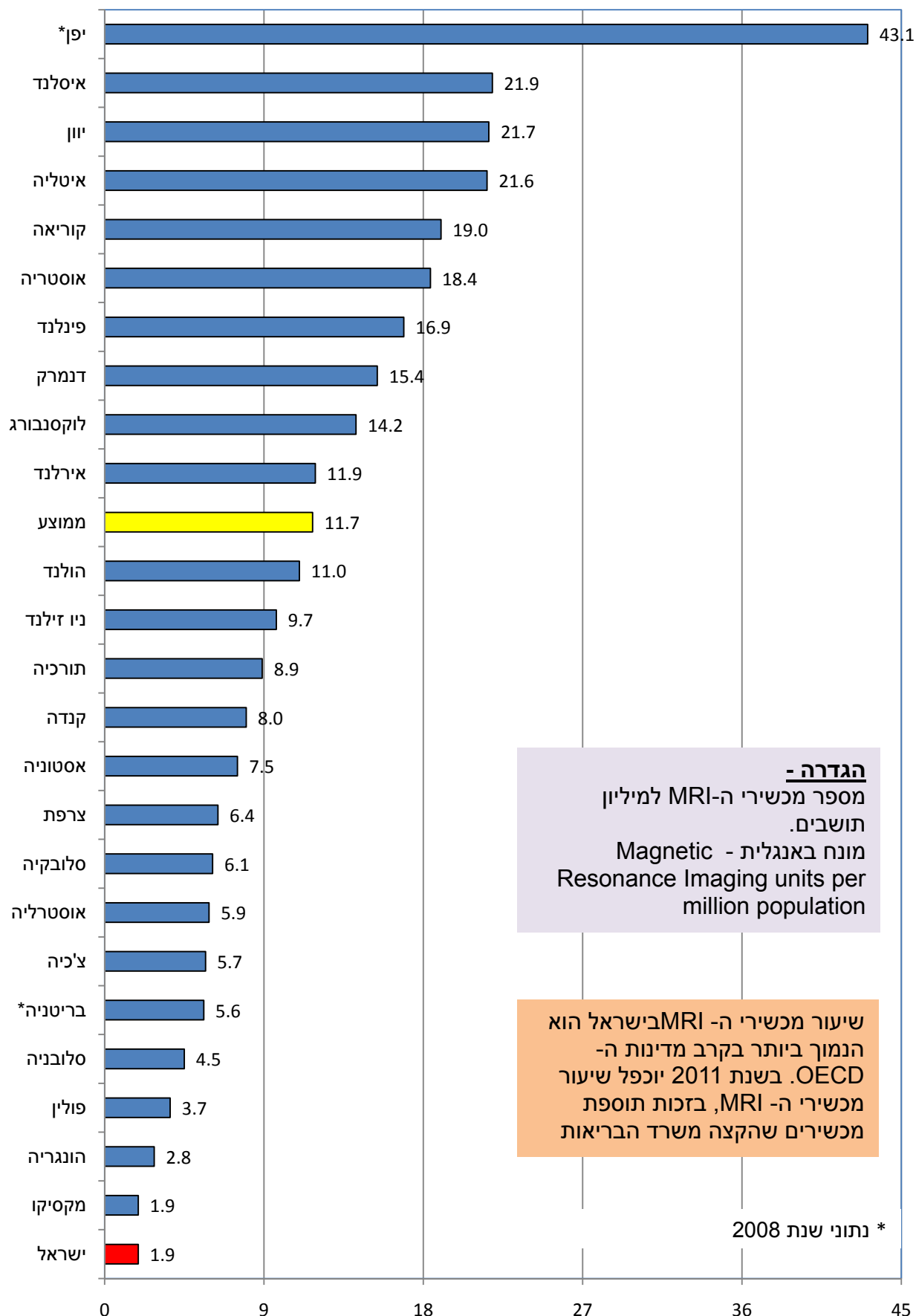
תרשים 21- שיעור האחיות המועסקות לאלף נפש - 2009

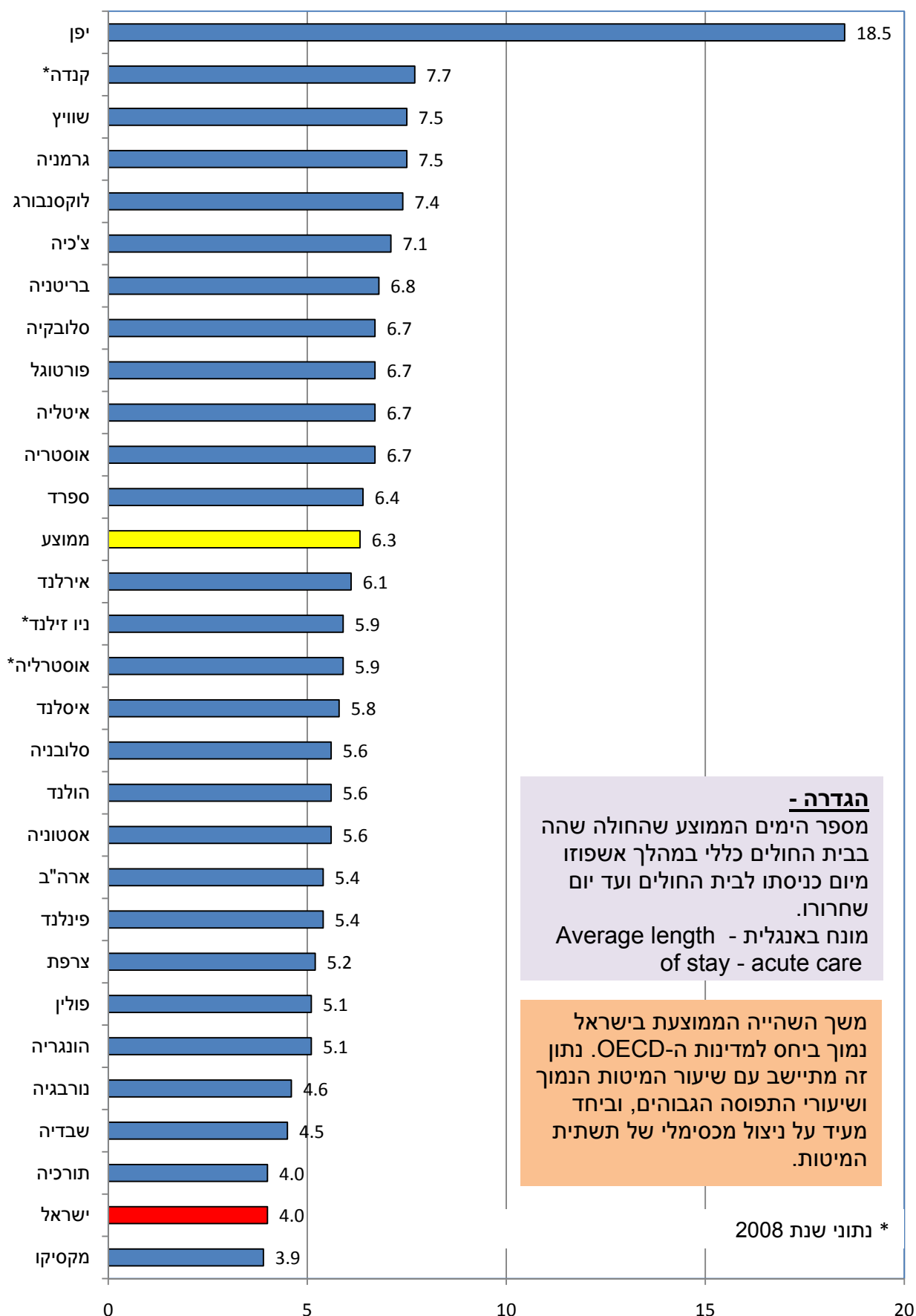
תרשים 22 - שיעור רופאי שיניים המועסקים לאלף נפש - 2009

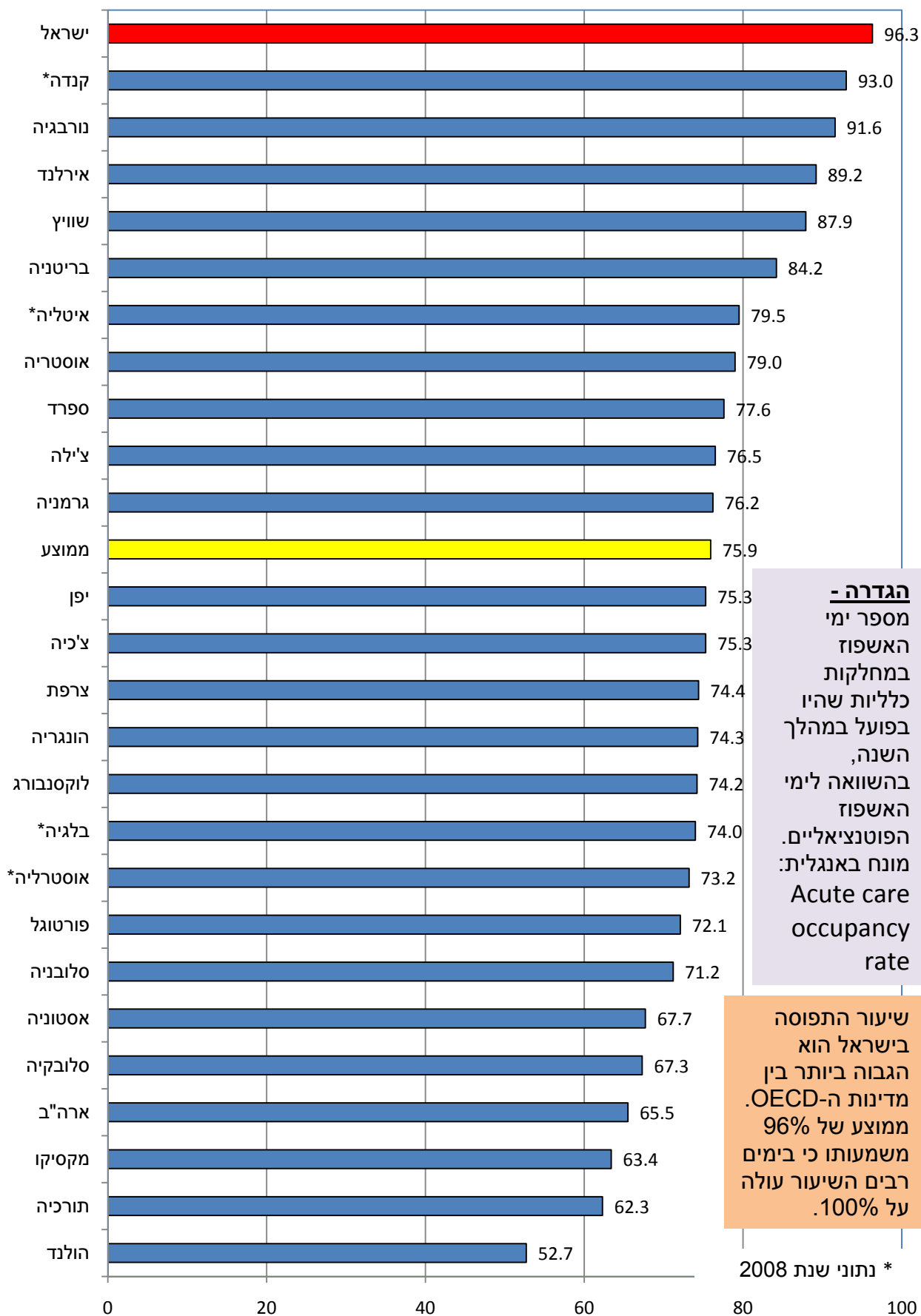
תרשים 23 - שיעור מכשירי MRI למיליון תושבים - 2009

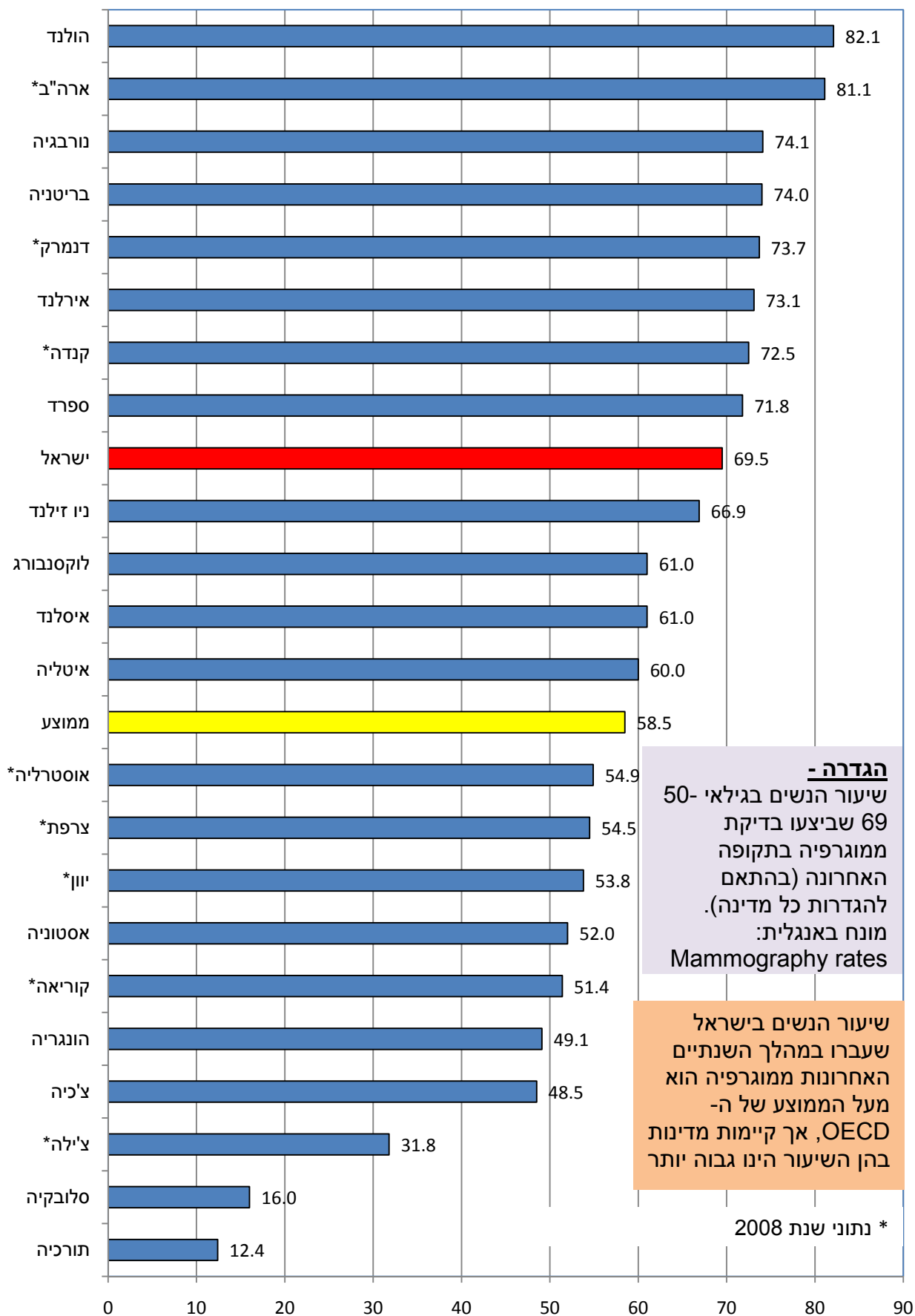
תרשים 24 - ימי שהייה ממוצעת באשפוז כללי - 2009

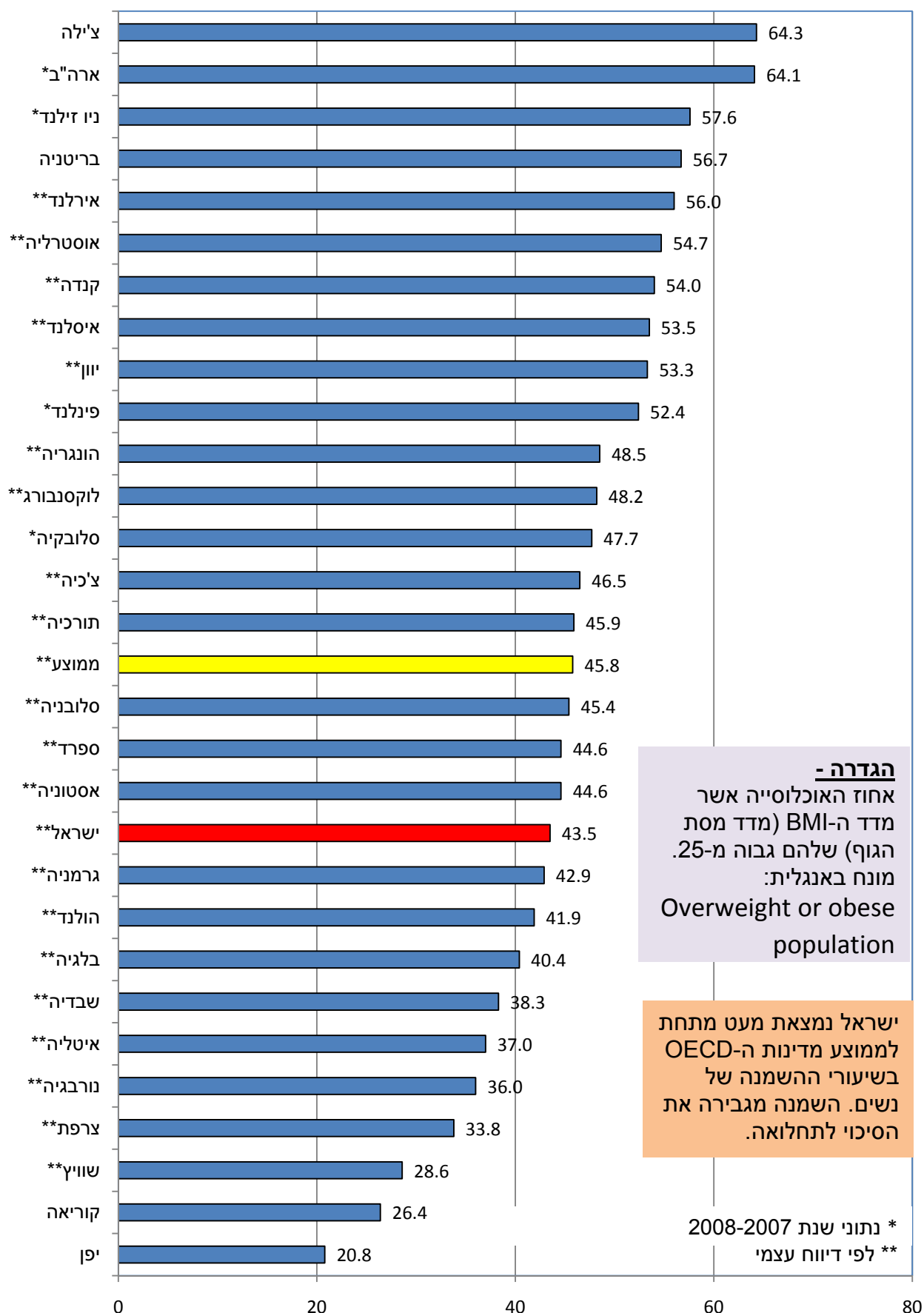
תרשים 25 - שיעור תפוסה מיטות אשפוז כלליות - 2009

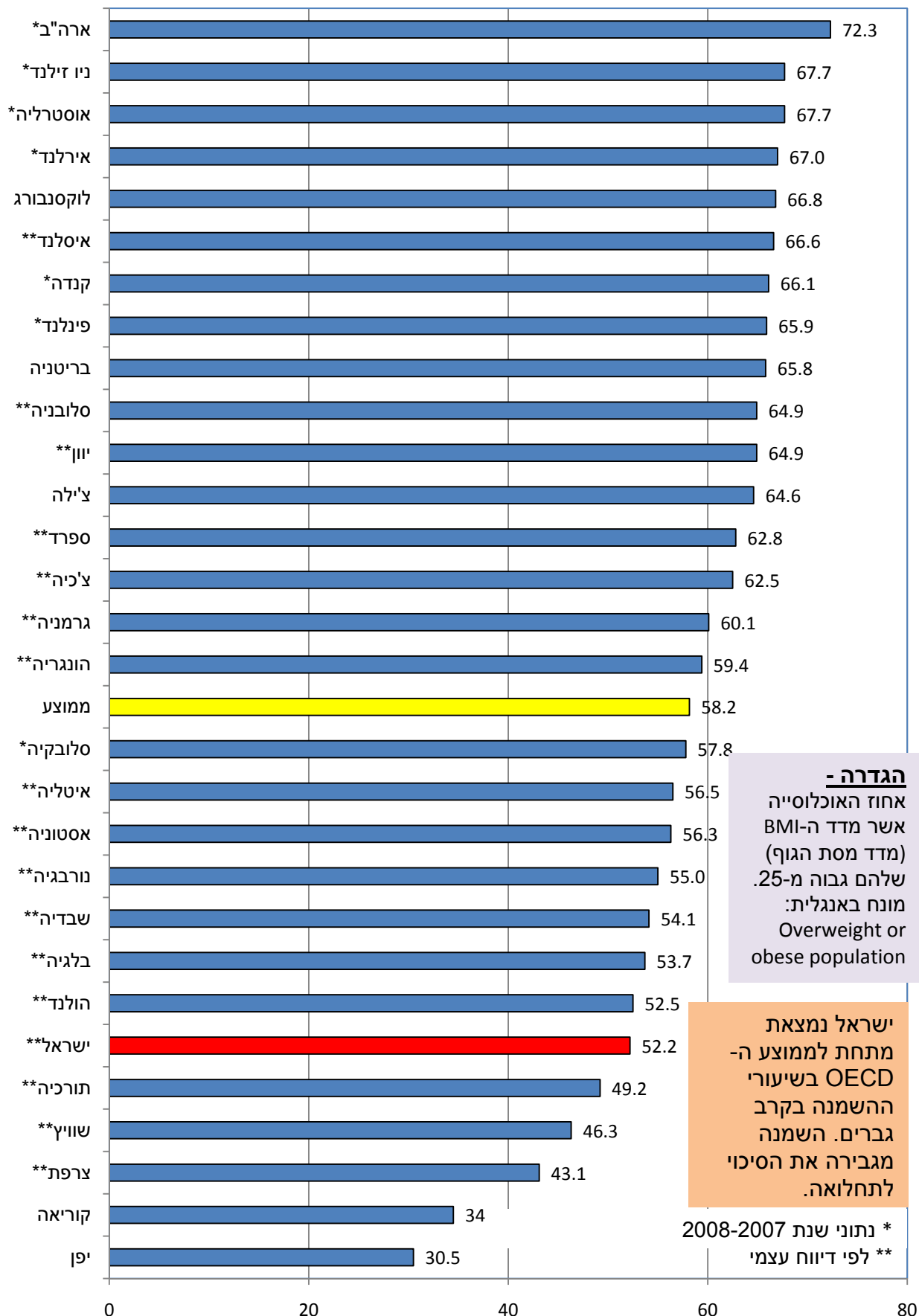
תרשים 26 - אחוז ביצוע בדיקות ממוגרפיה בגילאי 50-69 - 2009

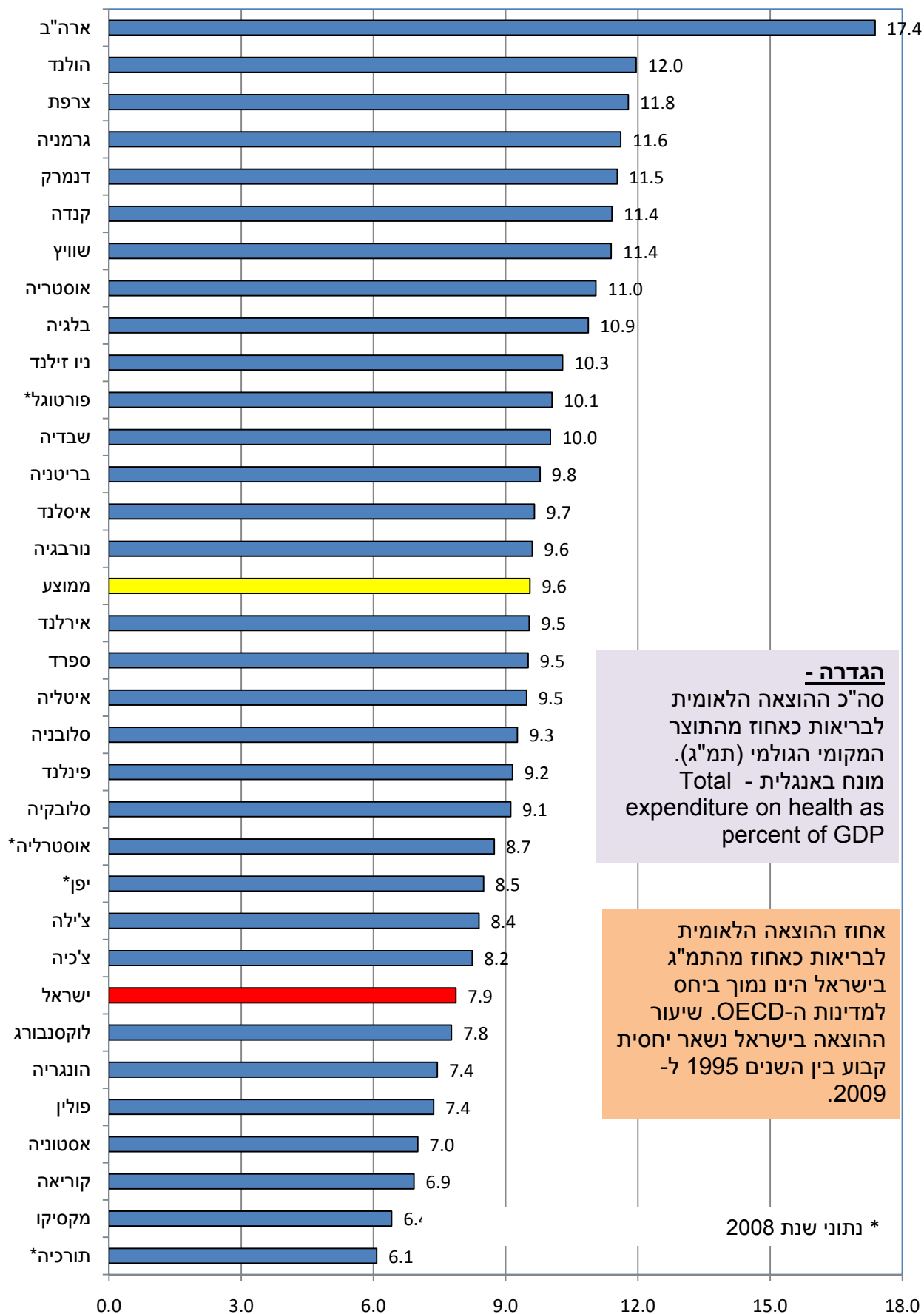
תרשים 27 - השמנה בקרב נשים - 2009

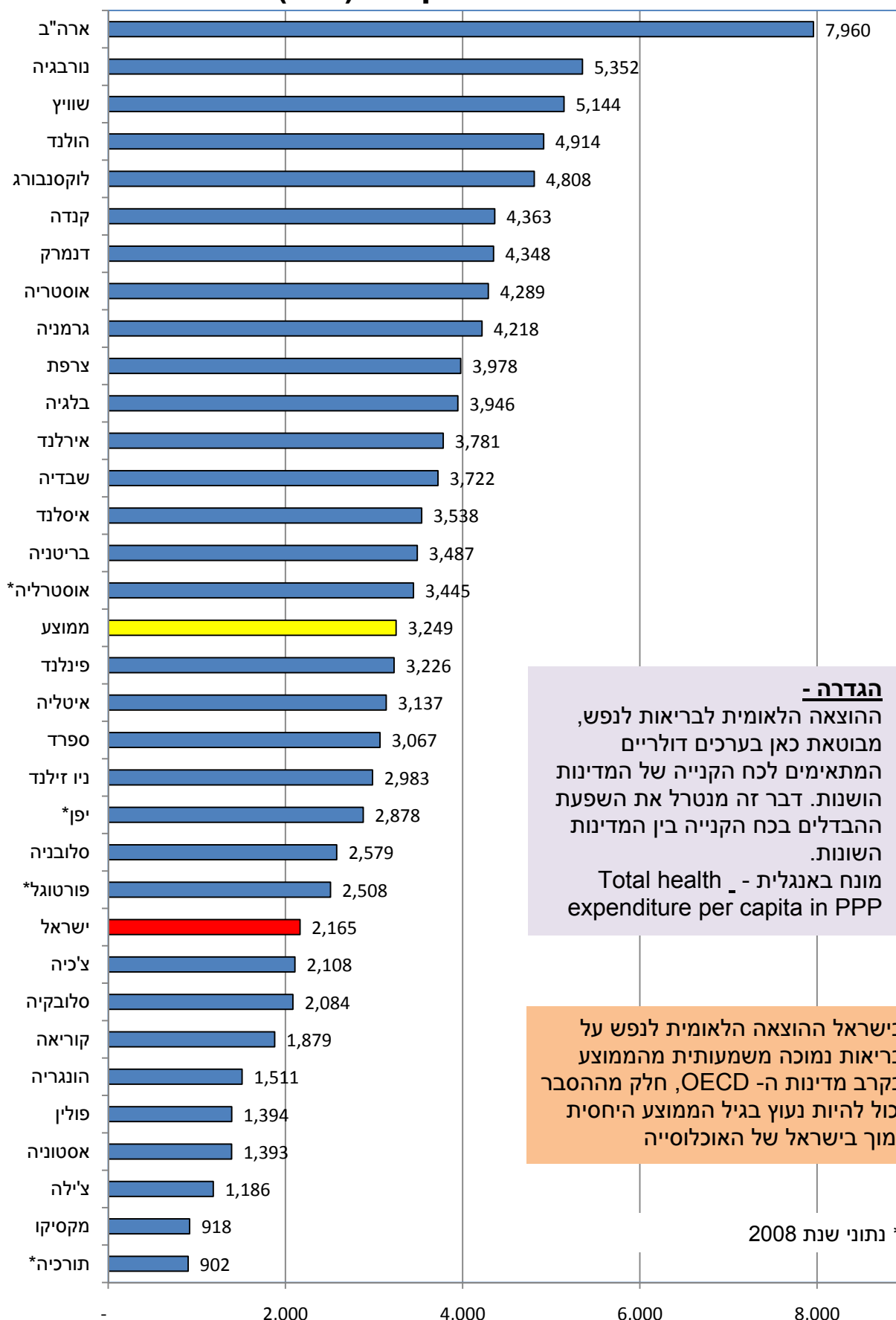
תרשים 28 - השמנה בקרב גברים - 2009

תרשים 29 - ההוצאה הלאומית לבריאות כאחוז מהתמ"ג - 2009

תרשים 30 - ההוצאה הלאומית לבריאות לנפש בדולרים לפי שווי כח הקנייה (PPP) - 2009

תרשים 31 - אחוז המימון הציבורי מסך ההוצאה הלאומית לבריאות - 2009

